

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**ROZHODČÍ ŘÍZENÍ VEDENÉ U ICSID A OPRAVNÉ
PROSTŘEDKY PO VYDÁNÍ ROZHODČÍHO NÁLEZU
V ROZHODČÍM ŘÍZENÍ U ICSID**

DOMINIKA HAVLÍČKOVÁ

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Dominika HAVLÍČKOVÁ**
Osobní číslo: **R18M0103P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Rozhodčí řízení vedené u ICSID a opravné prostředky po vydání rozhodčího nálezu v rozhodčím řízení u ICSID**
Zadávací katedra: **Katedra mezinárodního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Spory z investic, Řešení sporů mezi investorem a státem
3. Mezinárodní středisko pro řešení sporů, Washingtonská úmluva
4. Průběh řízení u ICSID
5. Opravné prostředky (dodatečné rozhodnutí nebo oprava, výklad, revize, zrušení)
6. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Bělohávek, A., Rozhodčí řízení, ordre public a trestní právo: komentář, Praha: C.H.Beck 2008.
ČEPELKA, Čestmír a ŠTURMA, Pavel. Mezinárodní právo veřejné. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2008. xli, 840 s. Právnícké učebnice. ISBN 978-80-7179-728-9
Rozehnalová, N., Rozhodčí řízení v mezinárodním i vnitrostátním obchodním styku, Praha: Aspi, 2002
ŠTURMA, Pavel. Mezinárodní dohody o ochraně investic a řešení sporů. 2., dopl. vyd. Praha: Linde, 2008. 334 s. ISBN 978-80-7201-709-6

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Tomáš Mach, Ph.D., LL.M.**
Katedra mezinárodního práva

Datum zadání diplomové práce: **31. května 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2023**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Oto Kunz, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem vědecké práci obvyklým.“

Jihlava, březen 2023

Domínika Haylíčková

Poděkování

„Na tomto místě bych chtěla poděkovat JUDr. Tomáši Machovi, LL.M., Ph.D. za jeho cenné rady, připomínky a podporu, které se mi dostávalo při zpracování této diplomové práce.

Poděkování také patří mé rodině za podporu a pomoc během celého studia.“

Obsah

1. ÚVOD	1
1.1 SUBJEKTIVITA	2
1.2 DIPLOMATICKÁ OCHRANA	4
1.3 TREATIES ON FRIENDSHIP, COMMERCE AND NAVIGATION (FCN)	10
1.4 BIT – BILATERAL INVESTMENT TREATY	12
2. MEZINÁRODNÍ STŘEDISKO PRO ŘEŠENÍ INVESTIČNÍCH SPORŮ (ICSID)	14
2.1 OBECNĚ O STŘEDISKU PRO ŘEŠENÍ INVESTIČNÍCH SPORŮ	14
2.2 ÚMLUVA ICSID	15
2.3 PRŮBĚH ŘÍZENÍ U ICSID	16
2.3.1 Podání žaloby.....	17
2.3.2 Poplatek	18
2.3.3 Fáze před sestavením Tribunálu a jeho sestavení	19
2.3.4 Zahájení řízení	21
2.3.5 Písemná podání stran.....	22
2.3.6 Ústní jednání	24
2.3.7 Výslech svědka	25
2.3.8 Závěrečné vyjádření (podání) - Post hearing brief.....	26
2.3.9 Vyčíslení nákladů	26
2.3.10 Skončení projednání věci – vydání rozhodčího nálezu	27
3. OPRAVNÉ PROSTŘEDKY	29
3.1 ZRUŠENÍ ROZHODČÍHO NÁLEZU	31
3.1.1 Lhůta pro podání návrhu	34
3.1.2 Poplatek	34
3.1.3 Náležitosti návrhu	35
3.1.4 Přezkoumání formálních podmínek zahájení řízení.....	36
3.1.5 Ad hoc komise	36
3.1.6 Secretary of the ad hoc Committee	38
3.1.7 Vykonatelnost rozhodčího nálezu (Stay of Enforcement)	39
3.1.8 Řízení o zrušení nálezu.....	41
3.1.9 First Session.....	43
3.1.10 Hearing	44

3.2 ÚSPĚŠNOST	45
3.3 Po ZRUŠENÍ NÁLEZU (ČÁSTI).....	47
3.4 DODATEČNÉ ROZHODNUTÍ NEBO OPRAVA.....	50
3.5 VÝKLAD A REVIZE	52
3.5.1 <i>Intepretace (výklad)</i>	54
3.5.2 <i>Revize</i>	54
4. ZÁVĚR.....	55
5. POUŽITÉ PRAMENY	59
5.1 MONOGRAFIE ČESKÉ	59
5.2 MONOGRAFIE ZAHRANIČNÍ	60
5.3 ODBORNÉ ČLÁNKY	61
5.4 INTERNETOVÉ ZDROJE.....	61
5.5 JUDIKATURA	62
6. RESUME.....	64

1. ÚVOD

Řešení sporů vzešlých z přímých zahraničních investic souvisí s vývojem pojetí subjektivity¹ v mezinárodním právu veřejném. Subjektem mezinárodního práva veřejného v elementárním pojetí může být toliko suverén, tedy stát. Vývojem mezinárodního práva veřejného zejména po skončení II. světové války pak z pohledu praktického i teoretického dochází k rozšiřování fenoménu přiznání některých – dílčích práv právnickým osobám a fyzickým osobám².

Rozhodčí řízení původně existovalo pouze na úrovni řízení mezi státy. Kvůli jejich autonomii nemohly spory mezi státy rozhodovat obecné soudy. Jak je již výše zmíněno, po II. Světové válce začal fungovat obchod nejen mezi suverénními státy, ale taktéž mezi státem a investorem z jiného státu, začalo tedy docházet i ke sporům mezi nimi.

Úplně první spor mezi investorem a soukromým podnikem byl spor mezi ARAMCO (Arabian American Oil Company) proti Saudské Arábii. Spor byl rozhodován v Ženevě a týkal se žaloby společnosti ARAMCO na vývoz saudskoarabské ropy.³

Spory mezi investorem a státem Rozehnalová dělí do dvou skupin. V první skupině je stát reprezentován svým orgánem či právnickou osobou sui generis, které jsou zřízené zákonem. Ty poté uzavírají smlouvu se zahraničním investorem. Tyto vztahy jsou vázány na konkrétní smlouvu, dle které se řídí poté i případný spor. Smlouva stanoví využití senátu ad hoc nebo některého rozhodčího soudu. Rozdílem od klasického rozhodčího řízení je možné uplatnění imunity státu.

Druhá skupina se od té první liší pouze neexistencí smlouvy mezi státem a zahraničním investorem. Jedná se o spory investiční, který mi se dále budeme v rámci práce zabývat. Charakteristické pro tuto skupinu sporů jsou diagonální vztahy, které budou popsány níže v této práci. Předmětem těchto sporů je existence

¹ MALENOVSKÝ, J.: Mezinárodní právo veřejné – obecná část. Doplněk Brno, 2002, s. 89 a následující.

² Tamtéž

³ ROZEHNALOVÁ, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. vyd. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 73

mezinárodní bilaterální nebo multilaterální smlouvy o zacházení s investicemi a ochraně investic.⁴

Především BIT, které budou později blíže představeny, nám přinášejí mechanismy k uplatnění nároku investora proti hostitelskému státu. Je tedy nutno zmínit, že některé BIT se omezují pouze k uznávání a plnění pouze té části rozhodnutí, která zní na peněžité plnění. Příkladem takovéto smlouvy je BIT mezi Českou republikou a Ruskem.⁵

V mnoha případech si může investor vybrat, na kam se se svým nárokem obrátí⁶

- Uplatnění nároku u obecného soudu hostitelského státu
- Rozhodčí řízení ad hoc
- Institucionalizované řízení.

Jediným institucionalizovaným řízením, které mezinárodní právo umožňuje, je řízení vedené u ICSID. ICSID je příslušným k řešení jakéhokoliv právního sporu, který vyplývá přímo z investice mezi investorem a státem. ICSID požaduje, aby strany souhlasily s vedením řízení před ICSID.⁷

1.1 Subjektivita

Subjektivitou rozumíme způsobilost k právům a povinnostem, popřípadě i k právním úkonům⁸, resp. právním jednáním. Dalším definičním znakem subjektivity na poli mezinárodního práva je normotvorná způsobilost, kterou považujeme za nezbytnou podmínku subjektivity.⁹

Za subjekty se způsobilostí k právním úkonům z hlediska mezinárodního práva jsou pouze státy (tzv. vysoké smluvní strany v případech smluvních vztahů v mezinárodním právu veřejném), které mohou svým jménem vstupovat do mezinárodních poměrů. Poté hovoříme o omezené způsobilosti – tu mají např.

⁴ ROZEHNALOVÁ, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. vyd. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 74

⁵ BĚLOHLÁVEK, A.J. Ochrana přímých zahraničních investic v Evropské unii. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 72 a násl.

⁶ Myšleno, který mechanismus pro řešení sporu využije.

⁷ BĚLOHLÁVEK, A.J. Ochrana přímých zahraničních investic v Evropské unii. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 72 a násl.

⁸ KNAPP, Viktor. Teorie práva. I. Vydání. Praha: C. H. Beck, 1995, s. 104

⁹ ČEPELKA, Čestmír. ŠTURMA, Pavel. Mezinárodní právo veřejné. I vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 48

politické jednotky. K omezení způsobilosti může dojít i u svrchovaných států. Způsobilost však může být omezena pouze dočasně. K omezení způsobilosti dochází zejména při válečné okupaci.

Jak tedy z výše uvedeného vyplývá, jediný subjekt mezinárodního práva, který je nadán plnou právní subjektivitou, je stát. Stát je jediným subjektem, který je nositelem veškerých práv a povinností.

Vedle plné subjektivity ještě v mezinárodním právu rozeznáváme dva typy částečné subjektivity. Prvním z nich je partikulární, neboli dílčí, subjektivita.¹⁰ Dílčí subjektivitou přenáší státy, jako nositelné subjektivity, část pravomocí na subjekty mezinárodního práva.

Posledním typem subjektivity, je tzv. marginální subjektivita. Tímto druhem subjektivity jsou nadáni jednotlivci a jedná se o velice úzkou oblast.

Partikulární subjektivita, která je přiznávána jednotlivcům se omezuje pouze na dvě oblasti. První oblastí je ochrana lidských práv. Jednotlivec, pokud má pocit, že byl omezen na svých lidských právech, nebo že byl podroben nezákonnému zásahu do svých lidských práv podle mezinárodní smlouvy, může žádat ochranu. Tato ochrana je poskytována zejména Evropským soudem pro lidská práva. Druhou oblastí, kde je jednotlivci přiznána subjektivita je jeho individuální trestní odpovědnost. Každý musí nést následky za protiprávní jednání, kterého se dopustil. Řadíme sem zločiny proti míru, válečné zločiny a zločiny proti lidskosti.¹¹

Mění se tedy původní základ subjektivity, kterou jsou nadány pouze státy a vzniká nový přístup přiznávající postupně částečnou – partikulární subjektivitu¹² - kupříkladu mezinárodním organizacím, uprchlíkům¹³ a postupem času také samotným investorům. Před přiznáním partikulární subjektivity, v době plné subjektivity států existovaly de facto pouze v mezinárodním právu vztahy tzv. horizontální, tedy vztahy mezi dvěma státy –suverény. S rozšiřováním partikulární subjektivity bylo nutno upravit vztahy diagonální. Jedná se o vztah subjektu

¹⁰ SEIDL-HOHENVELDERN, Ignaz. Mezinárodní právo veřejné. I. Vydání. Praha: Codex Bohemia, 1999. s. 129

¹¹ MALENOVSKÝ, J.: Mezinárodní právo veřejné – obecná část. Doplněk Brno, 2002, s. 89 a následující.

¹² MALENOVSKÝ, J.: Mezinárodní právo veřejné – obecná část. Doplněk Brno, 2002, s. 89 a následující.

¹³ MALENOVSKÝ, J.: Mezinárodní právo veřejné – obecná část. Doplněk Brno, 2002, s. 89 a následující.

mezinárodního práva veřejného disponujícím partikulární subjektivitou subjektem s plnou subjektivitou.

1.2 Diplomatická ochrana

Původní model ochrany přímých zahraničních investic byl založen na vztazích horizontálních. Subjekt vnitrostátního práva (fyzická či právnická osoba) domovského státu¹⁴ se svým nárokem vzniklým v souvislosti se zmařenou či poškozenou investicí obracel na svůj domovský stát.

Diplomatická ochrana ve vztahu k přímým zahraničním investicím, respektive investorům realizujícím investice ve státě odlišném od domovského státu (státu, kterého je investor státním příslušníkem) vyplývá z obyčejového mezinárodního práva¹⁵. První zmínky o ochraně (partikulární právní subjektivitě) uvádí již v roce 1758 ve svém díle *The Law of Nations* autor Emer de Vattel:

„Whoever uses a citizen ill, indirectly offends the state, which is bound to protect this citizen; and the sovereign of the latter should avenge his wrongs, punish the aggressor, and, if possible, oblige him to make full reparation; since otherwise the citizen would not obtain the great end of the civil association, which is safety.“¹⁶

Myšlenka mezinárodní ochrany ale často nenalezla široké přijetí ze strany odborné veřejnosti a rozhodujících orgánů. Permanent Court of International Justice například uzavřel:

¹⁴ Jedná se o stát, kde má investor sídlo, podle jehož práva je inkorporován apod.

¹⁵ POLANCO, RODRIGO, *THE AGE OF DIPLOMATIC PROTECTION OF FOREIGN INVESTORS*. STR. 11. CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS: 28 DECEMBER 2018. DOSTUPNÉ ONLINE: [HTTPS://WWW.CAMBRIDGE.ORG/CORE/BOOKS/ABS/RETURN-OF-THE-HOME-STATE-TO-INVESTORSTATE-DISPUTES/AGE-OF-DIPLOMATIC-PROTECTION-OF-FOREIGN-INVESTORS/EAE626E3CC361B531283D905FDC4C6FB](https://www.cambridge.org/core/books/abs/return-of-the-home-state-to-investorstate-disputes/age-of-diplomatic-protection-of-foreign-investors/EAE626E3CC361B531283D905FDC4C6FB)

¹⁶ CITACE PŘEVZATA Z POLANCO, RODRIGO, *THE AGE OF DIPLOMATIC PROTECTION OF FOREIGN INVESTORS*. STR. 11. CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS: 28 DECEMBER 2018. DOSTUPNÉ ONLINE: [HTTPS://WWW.CAMBRIDGE.ORG/CORE/BOOKS/ABS/RETURN-OF-THE-HOME-STATE-TO-INVESTORSTATE-DISPUTES/AGE-OF-DIPLOMATIC-PROTECTION-OF-FOREIGN-INVESTORS/EAE626E3CC361B531283D905FDC4C6FB](https://www.cambridge.org/core/books/abs/return-of-the-home-state-to-investorstate-disputes/age-of-diplomatic-protection-of-foreign-investors/EAE626E3CC361B531283D905FDC4C6FB)

" The rules of law governing the reparation are the rules of international law in force between the two States concerned, and not the law governing relations between the State which has committed a wrongful act and the individual who has suffered damage" (A/CN4/96, p. 110) ¹⁷

Permanent Court of International Justice uvádí, že stát prostřednictvím diplomatické ochrany prosazuje svá vlastní práva, jak je uvedeno v judikátu *Affaire Notterbohm (Liechtenstein c. Guatemala)*:

„Diplomatic protection and protection by means of international judicial proceedings constitute measures for the defence of the rights of the State. As the Permanent Court of International Justice has said and has repeated, "by taking up the case of one of its subjects and by resorting to diplomatic action or international judicial proceedings on his behalf, a State is in reality asserting its own rights—its right to ensure, in the person of its subjects, respect for the rules of international law" (P.C.I.J., Series A, No. 2, p. 12, and Series A/B, Nos. 20-21, p. 17).“¹⁸

Obdobné přístupy byly nazývány teorií „*I'm Alone*“, které byly definovány přístupem založeným na restrikci trestat stát za protiprávní jednání:

„That theory had been criticized on the grounds that the State or community should not be punished for an act committed by one of its officials, which led to an attempt to distinguish between restitution stricto sensu—i.e., damages— and reparation in its punitive aspect, the basis being the question whether the sanction should fall on the individual as an organ of the State or as a private person...“¹⁹

Diplomatická ochrana je založena na vztahu státu k cizím státním příslušníkům. Řešeno ale muselo být, zda se diplomatické ochrany vůči států může dovolat pouze stát, nebo jednotlivec. Dále také zda diagonální vztah investor – stát může být pouze vzestupný, nebo zda může být také sestupný, tady zda v rámci řešení mezinárodních sporů může být sankcionován také občan hostitelského státu porušující osobně

¹⁷ Viz Yearbook of the International Law Commission, 2957, vol. I, str. 231, dostupné online: https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1956_v1.pdf

¹⁸ Dostupné: <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/18/018-19550406-JUD-01-00-EN.pdf>

¹⁹ Viz Yearbook of the International Law Commission, 2957, vol. I, str. 231, dostupné online: https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1956_v1.pdf

právní povinnost, či toto jednání je přičitatelné státu. Mezinárodní praxe vycházela z odpovědnosti státu a horizontálních vztahů, partikulární subjektivity a diagonálních vztahů nebyla v rámci diplomatické ochrany aplikována, projevíly se až v rámci BITs.

„The inconsistency was seen also in the Janes case in Mexico, where, after the assassination of an alien, the court did not base reparation on the original wrongful act of the offender, but imposed a fine on the State for the non-observance of its duty (A/CN.4/96, p. 111). The sanction was not visited upon the individual wrongdoer, because it was held that he had no international personality. That procedure was both artificial and unjustifiable, for it was not based on the simple, logical assumption that reparation should be determined by reference to the gravity of the offence or the extent of the damage caused.“

Jak vidno z použitého citačního odkazu, větší pozornost tématu diplomatické ochrany začalo být věnováno v padesátých letech dvacátého století v návaznosti na rozvoj investic po druhé světové válce. Na nejvyšší mezinárodní úrovni OSN se tak dělo v rámci International Law Commission²⁰ založené Valným shromážděním v roce 1947. International Law Commission v rámci svých zasedání projednává témata z rozličných právních odvětví. V roce 1956 bylo jedním z témat právě řešení odpovědnosti států za zmařené investice. Předmětem diskuse bylo právě pojetí právní subjektivity investorů, odpovědnosti států a přičitatelnost jednání orgánů státu jako suverénovi a také trestající a reparační funkce náhrady škody. V rámci rozsahu náhrady škody ale také nepanovala shoda, a jak vyplývá z bodů zasedání International Law Commission v roce 1956:

„Unfortunately, political considerations had come to play an important role, and the victim State considered that reparation should correspond not only to the material damage inflicted, but to the moral prejudice caused to the " honour and dignity of the State ". Frequently, that view was expressed categorically, as in the case of the I am Alone, when a pecuniary reparation was imposed, apart from the damages proper, for the wrong inflicted upon the State. That procedure was hardly consistent with contemporary trends in international law.“

²⁰ <https://legal.un.org/ilc/>

Následoval rozvoj v rámci celé řady zasedání International Law Commission, diplomatická ochrana je však stále programem některých jednání zasedání i v jednadvacátém století. Paralelně sice vznikaly a zanikaly BITs, ale nejednalo se o celosvětové pokrytí vzájemných vztahů mezi státy, proto nikdy nepolevila snaha International Law Commission, aby byl dán internacionální právní rámec ochrany přímých zahraničních investic vyplývající nejen z obyčejového práva. Pozitivistické pojetí mající za cíl nahrazení či doplnění obyčejového práva v této oblasti bylo žádoucí alespoň prostřednictvím kvazi normy s doporučujícím charakterem. Kompromis v rámci International Law Commission není jednoduché nalézt s ohledem na různé, často protichůdné národní zájmy.

Esenciální pojetí mezinárodní ochrany je vystavěno na „převzetí“ nároku investora státem „za svůj“ a jeho uplatnění proti státu hostitelskému, jako by se jednalo o nárok státu příslušnosti investora. Dojde-li k poškození investora hostitelským státem, je poškozen také stát investora tímto jednáním hostitelského státu. Nárok uplatňuje stát proti státu. Jde tedy o velice citlivé politické téma, kdy státy jsou ve vzájemném sporu z důvodu vztahu investora s hostitelským státem.

Aby mohlo dojít k soudnímu řešení sporu, ve kterém již vystupuje stát proti státu (za investora), musí mu předcházet diplomatické jednání. V první řadě může s vládou vyjednávat sám investor, poté v rámci diplomatické ochrany přenechá iniciativu v jednání na vládě svého státu. Není však nutné, aby soudnímu řešení sporu předcházelo výrazně dlouhé jednání. Pokud se jednání jeví bezvýhodné, nebo je na první pohled jasné, že postoje obou států jsou tak rozdílné a žádný nehodlá ustoupit, mohou být skončeny. Stejně tak tomu bylo i v případě *The Mavrommatis Palestine Concessions, Greece v. Britain*:

„One proof that the Greek Government took this view is the fact that it had associated itself with the steps taken by its subject by transmitting to the Foreign Office the letter sent to the Greek Legation by M. Mavrommatis on December 18th, 1922. The Greek Government moreover had already realized from two letters, dated January 22nd and February 2nd, 1923, sent by Mr. G. Agar Robartes of the Foreign Office to M. Melas, Secretary of the Greek Legation in London, that the British Government was indisposed to enter into direct negotiation with it regarding the claim of its subject. A year later, on January 26th, 1924, the Greek Legation in London wrote to the Foreign Office in order to ascertain whether in the opinion of the British Government, "M. Mavrommatis' claims could not be

satisfactorily met" or submitted to arbitration either by a member of the High Court of Justice or by a tribunal of which the president, failing agreement between the Parties, should be appointed by the British Government itself; and the note of His Britannic Majesty's Secretary of State for Foreign Affairs, dated April 1st, 1924, was regarded by Greece as a definitely negative reply. ²¹

V roce 2001, v rámci legislativní činnosti v rámci svého padesátého třetího zasedání International Law Commission OSN došlo k naplnění snah započatých právě v padesátých letech dvacátého století. Byl přijat návrh článků „*Responsibility of a State for its internationally wrongful acts*“ (dále také jen „Návrh článků o odpovědnosti států“).

Článek 55 Návrhu článků o odpovědnosti států pak vylučuje aplikaci tohoto Návrhu na případy, kdy existuje speciální právní úprava, tzv. *lex specialis*. Za *lex specialis* v tomto smyslu lze považovat právě konkrétní úpravu ochrany investorů v BITs nebo multilaterálních smlouvách upravujících také ochranu přímých zahraničních investic (např. NAFTA²²).

Průběžné aktivity na mezinárodním poli ale napovídají, že potřeba řešení investičních sporů v rámci diplomatické ochrany není obsolentní nebo zcela eliminována mezinárodními smlouvami. Potřeba zachování a právní konkretizace diplomatické ochrany tedy stále setrvává i přes rozsáhlé množství dvoustranných a vícestranných smluv věnovaných ochraně investic. Dosud ale neexistuje žádná závazná (*pozitivistická*) právní úprava diplomatické ochrany na mezinárodním úrovni vyjma obyčejového práva. Diplomatická ochrana stále zůstává pro investora nenárokovatelným nástrojem, o jehož využití musí přesvědčit svůj domovský stát, což z důvodů politické geografie může být značně náročné. Je ale stále existující a funkční mechanismus dávající základ pro jiné způsoby řešení sporů z přímých zahraničních investic.

Jeho domovský stát mohl, ale nemusel, uplatnit nárok tohoto investora proti hostitelskému státu²³. Tento způsob řešení sporů z přímých zahraničních investic je realizován v rámci standardní diplomatické ochrany. Jde o tradiční či historický

²¹ Dostupné: http://www.worldcourts.com/pcij/eng/decisions/1924.08.30_mavrommatis.htm

²² <https://www.trade.gov/north-american-free-trade-agreement-nafta>

²³ Stát místa, kde je (byla) investice realizována viz...Balaš...BĚLOHLÁVEK, A. J. Ochrana přímých zahraničních investic v Evropské unii. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 77

způsob řešení sporů z přímých zahraničních investic, který má také celou řadu negativ.

Bělohlávek²⁴ uvádí 3 základní úskalí diplomatické ochrany z pohledu investora:

Jako *prvý* rizikový aspekt uvádí, že mezinárodní nárok nebude domovským státem proti hostitelskému vymáhání. Lze zvažovat dvě varianty negativního přístupu domácího státu. *Prvou* může být vnitrostátní politická situace v domovském státě, která nemusí obecně podporovat export kapitálu, nebo nemusí zcela konkrétně podporovat aktivity specifického investora.

Druhou je mezinárodněpolitická situace na úrovni dvou dotčených států. Vztahy mezi dotčenými suverény mohou být na takové úrovni, že není žádoucí z důvodů ochrany národních zájmů prosazovat v rámci diplomacie nárok individuálního investora.

Druhým důvodem Bělohlávek²⁵ jmenuje absenci povinnosti státu vymožený nárok převést na investora. K tomuto vnitrostátnímu právnímu problému lze doplnit, že tak jako neexistuje právní nárok investora na poskytnutí diplomatické ochrany jako takové, tak absentuje úprava pro uplatnění případného nároku na domácím státě.

Třetím aspektem pak může být určení státní příslušnosti investora, obzvláště u právnických osob.

Výše uvedené důvody a dynamický rozvoj přímých zahraničních investic v období po druhé světové válce vedly k rozšíření alternativy k diplomatické ochraně, a sice rozmachu dvoustranných smluv o podpoře a ochraně investic²⁶. Tyto smlouvy se rozšiřují od 50. let minulého století²⁷.

Řešení sporů mezi investorem a státem odebrává státům jako suverénům a vytvářejí diagonální vztahy, investor – stát. Investorovi je dána celá řada partikulárních subjektivních práv včetně práva na přímé uplatnění nároku vůči suverénovi – hostitelskému státu u příslušné instituce specifikované ve smlouvě. Dvoustranné²⁸

²⁴ BĚLOHLÁVEK, A. J. Ochrana přímých zahraničních investic v Evropské unii. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, a tam uvedený odkaz na záměry konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCITRAL)

²⁵ BĚLOHLÁVEK, A. J. Ochrana přímých zahraničních investic v Evropské unii. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010.

²⁶ Tamtéž

²⁷ Tamtéž s. 72 historicky první BIT – Německo – Pákistán 1959

²⁸ BIT – Bilateral Investment Treaties(Treaty)

a v určitých oblastech i multilaterální²⁹ smlouvy obsahují samostatnou úpravu ochrany přímých zahraničních investic, dnes tvoří kostru mezinárodní ochrany investic a investorů.

Napříč globálním světem byly uzavřeny tisíce mezinárodních smluv o podpoře a ochraně investic. Tyto smlouvy obsahují krom definice standardů ochrany investic také způsob řešení sporů. Jednak mezi investorem a hostitelským státem, dále způsob řešení sporů mezi vysokými smluvními stranami (tedy státy). Většinou BIT umožňuje investorovi volbu pro případ vzniku sporu, aby jej řešil před obecným soudem hostitelského státu nebo v rozhodčím řízení³⁰. S ohledem na fakt, že primárním smyslem umožnění řešení sporů mimo soudní moc hostitelského státu z důvodu eliminace vlivu či méně reálné ingerence státu do výsledku řízení, lze obecně konstatovat, že preferováno je rozhodčí řízení. Většina BIT nabízí také možnost volby z několika variant rozhodčího řízení, tedy institucionalizovanou nebo rozhodčím řízením ad hoc. Mezi často používané institucionalizované patří ICSID³¹, ICC³², LCIA³³, SCC³⁴ a řada dalších. V případě možnosti ad hoc rozhodčího řízení bývá součástí odkaz na aplikovatelná procesní pravidla UNCITRAL³⁵.

1.3 Treaties on friendship, commerce and navigation (FCN)

Smlouvy o přátelství, vzájemné spolupráci a plavbě jsou smlouvy dvoustranné, bilaterální. Smlouvy nemají přímé právní důsledky pro další státy, týkají se pouze společného zájmu zúčastněných států³⁶.

²⁹ Multilateral Investment Treaties (např. Nafta)

³⁰ Slov. Např. BIT – Agreement between the Czech and Slovak Federal Republic and the Swiss confederation on the promotion and reciprocal protection of investments; <https://investmentpolicy.unctad.org/international-investment-agreements/treaty-files/985/download>

³¹ ICSID – International Centre for Settlement of Investment Disputes

³² ICC – International Chamber of Commerce

³³ LCIA – The London Court of International Arbitration

³⁴ SCC – The Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce

³⁵ UNCITRAL - United Nations Commission on International Trade Law

³⁶ Viz Vyhláška ministra zahraničních věcí 15/1988 o Vídeňské úmluvě o smluvním právu, dostupné online ve sbírce zákonů: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=15&r=1988>

Jedná se o jakési původního předchůdce dvoustranných smluv o obchodní spolupráci a ochraně investic v současné době uzavíraných mezi státy. Smlouvy o přátelství, obchodu a plavbě považujeme za nejstarší pramen (smluvní) mezinárodního práva. Tento pramen práva jako první začal upravovat otázku cizinců, respektive jejich vstup a usazování na území státu, stejně tak jako nediskriminační přístup k nim. Smlouvy o přátelství, obchodu a plavbě (FCN) nesloužily k tomu, aby přiznávaly cizincům lepší postavení než svým vlastním občanům. Sloužily k poskytnutí stejných podmínek cizincům jako svým občanům. Nejprve smlouvy poskytovaly ochranu pouze jednotlivcům, později začaly smlouvy poskytovat ochranu i právnickým osobám. Poskytovaly však ochranu pouze právnickým osobám, které neměly žádnou mezinárodněprávní subjektivitu.³⁷ Tyto smlouvy se užívaly především v 19. a první polovině 20. století, poté byly nahrazeny BIT, o kterých budeme hovořit později. Literatura uvádí, že první takovou prapůvodní FCN byla smlouva mezi USA a Francií uzavřená již v 18. století:

„On 6 February 1778, the United States concluded the first treaty of this kind with France as a treaty of amity and commerce. It established trade between the two countries on the basis of the most-favoured-nation (‘MFN’) principle (‘MFN’; Most-Favoured-Nation Clause...“³⁸

V českých poměrech je jednou ze smluv tohoto typu Smlouva o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci z roku 1943³⁹. Tato smlouva byla uzavřena mezi ČSR a SSSR. Smlouva byla výrazem nové zahraničněpolitické orientace československé zahraniční vlády. Smlouvu podepsal 12. prosince 1943 československý velvyslanec Zdeněk Fierlinger a sovětský komisař zahraničních věcí Vjačeslav Molotov. Smlouva byla uzavřena na dvacet let s možností prodloužení o dalších pět let, pokud nebude žádnou ze stran vypovězena.

³⁷ ŠTURMA, Pavel a BALAŠ Vladimír. Ochrana mezinárodních investic v kontextu obecného mezinárodního práva. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2012, s. 7. ISBN 978-80-87146-55-2.

³⁸ PAULUS, ANDREAS, Treaties on friendship, commerce and navigation. Max Planck Encyclopedias of International Law. Dostupné online: <https://opil.ouplaw.com/display/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e1482>

³⁹ Smlouva je dostupná online jako Vyhláška o otištění smlouvy o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik, podepsané v Moskvě dne 12. prosince 1943: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=11&r=1946>

Tuto smlouvu považujeme za první smlouvu tohoto druhu, která byla uzavřena za 2. světové války evropskou zemí na jedné straně a Sovětským svazem na straně druhé. Smlouva se zabývala především vzájemnou pomocí ve válce, také obsahovala ustanovení týkající se pomoci a překonání následků války a nacistické agrese. Dále obsahovala ustanovení, jež zavazovalo strany nejednat a neuzavírat mír s Německem:

„Vysoké smluvní strany se zavazují nevstupovati po dobu stávající války v žádná jednání s hitlerovskou vládou neb s kteroukoli jinou vládou v Německu, která se jasně nevzdá všech útočných záměrů, a nevésti jednání ani nesjednávati bez vzájemné dohody žádného příměří nebo mírové smlouvy s Německem neb s kterýmkoli jiným státem s ním spojeným v útočných činech v Evropě.“⁴⁰

Opomenuta nebyla ani plánovaná obchodní spolupráce:

„Vysoké smluvní strany...jsou dohodnuty v tom, že budou vyvíjeti v měřítku co možná nejširším své hospodářské styky a poskytovati si vzájemně veškerou možnou hospodářskou pomoc po válce.“⁴¹

V důsledku smlouva sice zaručovala Československu ochranu před Německem a nacistickou agresí, ale na druhé straně ve velké míře zapříčinila budoucí závislost zahraniční politiky Československa na SSSR⁴².

1.4 BIT – Bilateral investment treaty

První BIT byla uzavřena v roce 1959 mezi Německem a Pákistánem. Cílem této BIT bylo ochrana investic vyspělé země – Německa, v rozvojové zemi – Pákistánu. Na tuto smlouvu poté navázaly další obdobné smlouvy, vznikaly/vznikají zejména v návaznosti na vývoj ochrany cizinců a jejich podnikatelských zájmů. Tyto smlouvy se zabývají především ochranou a podporou investic. BITs vznikají hlavně v důsledku nedůvěry v soudní systémy v rozvojových zemích. V případě, že by ze strany státu došlo ke znehodnocení (zmaření) investice, má investor právo vymáhat

⁴⁰ Čl. 2 Smlouvy o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik

⁴¹ Čl. 4 Smlouvy o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik

⁴² https://www.totalita.cz/vysvetlivky/smlouva_csr_ssr_1943_12_12.php

zmařenou investici mezinárodní arbitráží. BITs se vyvíjely v čase, proto je dělíme do třech skupin, dle stádií jejich vývoje.

Do první skupiny zařazujeme smlouvy, které vznikaly nejdříve, tedy nejstarší smlouvy BIT. Vznikaly jako první BIT vůbec. Jejich počátky spadají do 60. – 70. let 20. století, největšího rozmachu však dosáhly v letech 80. a 90. První generace BIT byla nejčastěji uzavírána mezi rozvojovými státy a zeměmi západní Evropy, nebo socialistickými zeměmi ve střední a východní Evropě, či mimoevropskými socialistickými či reformními státy. Smlouvy zaručovaly investorům ochranu v hostitelských státech proti vyvlastňování a znárodnování. Pokud k tomu došlo, měly poskytnout investorům odpovídající náhradu za tento postup. BIT první generace vedle závazku signatářů k podpoře investic ponechávaly prostor hostitelským státům ke kontrole. Hostitelské státy povolovaly investice tak, aby zachovaly cíle interní ekonomiky⁴³. První generaci BIT bývá také přezdíváno evropský model BIT, který se však uplatňuje po celém světě.

Druhou skupinou je poté tzv. americký model BIT. Druhá skupina smluv se začala objevovat kolem roku 1983. Oproti první skupině smluv došlo k výraznému rozšíření ochrany investic. Smlouvy se nezabývaly pouze ochranou již uskutečněných investic, ale soustředily se taktéž na fázi přípravy investice.

Do třetí skupiny smluv řadíme především smlouvy, které upravují vymezení a konkretizují opatření vztahující se k realizovaným investicím, která jsou nepřípustná, a stanovují tomu odpovídající zákazy.⁴⁴

S ohledem na zaměření této práce bude v rámci tohoto exkurzu pojednáno podrobněji pouze o ICSID.

⁴³ ŠTURMA, Pavel a Vladimír BALAŠ. Ochrana mezinárodních investic v kontextu obecného mezinárodního práva. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2012. s. 10. ISBN 978-80-87146-55-2.

⁴⁴ Tamtéž

2. MEZINÁRODNÍ STŘEDISKO PRO ŘEŠENÍ INVESTIČNÍCH SPORŮ (ICSID)

2.1 Obecně o Středisku pro řešení investičních sporů

Mezinárodní středisko pro řešení investičních sporů⁴⁵ bylo založeno mezinárodní mnohostrannou smlouvou. Tato smlouva je nazývána „Úmluva ICSID“ nebo také Washingtonská úmluva o řešení investičních sporů mezi státy a příslušníky z druhých států⁴⁶. V této práci bude používána zkratka převzata z anglického originálu, jak je užívána samotným ICSID, tedy „Úmluva ICSID“ („ICSID Convention“).

Jak bylo uvedeno v úvodu této práce v průběhu 50tých let minulého století docházelo k rozmachu zahraničních investic. Tuto obchodní (investiční) realitu muselo následovat právo, bylo žádoucí, aby tato oblast byla specificky regulována s cílem vytvořit alternativu k diplomatické ochraně na úrovni procesní, a hmotněprávní zachycení standardů ochrany investorů.

Nejen přijetím první BIT v roce 1959 se projevíly aktivity na poli multilaterálních smluv (úpravy). Oba instrumenty (BIT i vícestranné mezinárodní smlouvy) si stanovily za cíl vytvořit podmínky pro denacionalizaci rozhodčího řízení v procesní oblasti a vytvoření autonomního systému právní regulace ochrany investic a investora. Inspirací pro diagonální vztah se stal Návrh úpravy řešení sporů v rozhodčím řízení mezi státy, kupříkladu uveden v oblasti zrušení (annulment) rozhodčího nálezu. Byl základem pro úpravu v úmluvě ICSID Návrh rozhodčího procesu komise OSN pro mezinárodní právo: The 1953 united nations international

⁴⁵ Dále také jen ICSID. BĚLOHLÁVEK, A.J. Ochrana přímých zahraničních investic v Evropské unii. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, Např. uvádí překlad i Mezinárodní středisko pro řešení sporů z investic.

⁴⁶ Srov. KOSTKA, Vladimír, Mezinárodní investiční spory před obecnými soudy, dostupné na: <http://www.bulletin-advokacie.cz/mezinarodni-investicni-spory-pred-obecnymi-soudy> (viz. BĚLOHLÁVEK, A.J. Ochrana přímých zahraničních investic v Evropské unii. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010)

law commission draft convention on arbitral procedure (tzv. „ICL DRAFT“). Tento návrh ve svém komentáři specifikujeme účel návrhu úmluvy o rozhodčím řízení takto:

„The purpose of the draft convention on arbitral procedure, prepared by the International Law Commission, is to set forth the essential rules governing an arbitration proceeding between States, from the initial to the final step therein.“

„The draft therefore deals with arbitral procedure in a wider sense, namely, "provisions for safeguarding the effectiveness of arbitration engagements accepted by the parties, as well as clauses relating to the constitution and powers of the tribunal, the general plies of evidence and procedure, and the award of the arbitrators.“⁴⁷

2.2 Úmluva ICSID

Samotná úmluva ICSID začala vznikat jako „working paper in the form of a draft convention“ ze dne 5.6. 1962⁴⁸. ICL DRAFT se stal součástí pracovních verzí Světové banky v roce 1963 a MJ právě s ohledem na úpravu samostatného institutu zrušení nálezu. Stále se jednalo o tzv. předběžný (preliminary) návrh. První draft byl připraven světovou bankou dne 11.zář 1964 (Draft Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Others States)⁴⁹ Tento proces vyvrcholil přijetím úmluvy ICSID 14. 10. 1966.

Úmluva ICSID, středisko ICSID, pravidla pro rozhodčí řízení ICSID..., vytvořili svébytný systém právní regulace ochrany investic a investora ve spojení s institucionalizovanou možností řešení sporů mezi státem a investorem. Jak již bylo výše uvedeno, podstatným, nikoli však jediným cílem bylo vytvoření mechanismů řešení sporů mimo soudní (kontrolní) dosah moci hostitelského státu. Forma řešení sporů v rozhodčím řízení byla logicky zvolená z důvodu přípravy mnohostranné mezinárodní smlouvy – Newyorské úmluvy o uznání a výkony

⁴⁷ Commentary on the Draft Convention on Arbitral Procedure Adopted by the International Law Commission at its Fifth Session, prepared by the Secretariat, dostupné na:

https://legal.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_92.pdf

⁴⁸ ⁴⁸ KOEPP, J. KRYVOI, Y., BIGGS, J. Empirical Study: Annulment in ICSID Arbitration, The British Institute of International and Comparative Law and Baker Botts LLP, London 2021, s.4

⁴⁹ ⁴⁹ KOEPP, J. KRYVOI, Y., BIGGS, J. Empirical Study: Annulment in ICSID Arbitration, The British Institute of International and Comparative Law and Baker Botts LLP, London 202, s. 6

rozhodčích nálezů⁵⁰. Její širokou oblíbeností⁵¹ bylo garantováno, že rozhodčí nálezy vydané v rámci ICSID budou také široce uznávány a bude možné je vykonat. ICSID rozhodčí řízení je považováno za „self-contained“⁵² nebo „delocalized“. Podstatné je, že lze hovořit i o denacionalizovaném rozhodčí řízení typickým nezávislostí na státní moci. Jeho pravomoc/příslušnost není závislá na žádné národní či vnitrostátní doktríně rozhodčího řízení⁵³, nýbrž jejím základem je ne zcela obvykle mezinárodní právo veřejné, které deroguje pravomoc obecných (národních) soudů a zakládá pravomoc mezinárodní rozhodčí instituce k rozhodování sporů investor (fyzická i právnická osoba) versus suverén (stát). Typické pro tento fenomén autonomie, resp. denacionalizace je, že žádný stát (soud hostitelského státu) nemá pravomoc k přezkumu nebo zrušení rozhodčího nálezu. Jde o zcela logický přístup, protože pokud by tato možnost hostitelského státu existovala, pak by denacionalizační odluka nalézání práva ztratila smysl. Úmluva ICSID tak stanoví v čl.53:

Article 53

(1) The award shall be binding on the parties and shall not be subject to any appeal or to any other remedy except those provided for in this Convention. Each party shall abide by and comply with the terms of the award except to the extent that enforcement shall have been stayed pursuant to the relevant provisions of this Convention.

(2) For the purposes of this Section, "award" shall include any decision interpreting, revising or annulling such award pursuant to Articles 50, 51 or 52.⁵⁴

2.3 Průběh řízení u ICSID

Tato práce s ohledem na její zaměření bude pojednávat o rozhodčím řízení jako jen jedné možnosti různých řízení u ICSID, zejména se zaměřením na opravné prostředky proti rozhodčímu nálezu.

⁵⁰ KOEPP, J. KRYVOI, Y., BIGGS, J. Empirical Study: Annulment in ICSID Arbitration, The British Institute of International and Comparative Law and Baker Botts LLP, London 2021

⁵¹ Newyorská úmluva má 156 smluvních států.

⁵² nezávislé

⁵³ ROZEHNALOVÁ, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku, 3. vydání, Wolters Kluwe, Česká republika

⁵⁴ ICSID Convention, dostupný zde:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

Rozhodčí řízení u ICSID je upraveno z pohledu institucionálního zejména Úmluvou ICSID⁵⁵, dále pak věci „hmotného“ práva kupříkladu BIT, ve věci procesní, je regulováno Pravidly rozhodčího řízení ICSID (ICSID Arbitration Rules).

2.3.1 Podání žaloby

Rozhodčí řízení u ICSID se zahajuje podáním, resp. registrací iniciační žaloby tzv., „request for arbitration“

Úpravu této části řízení vedené u ICSID nalezneme v Úmluvě ICSID v čl. 36, který ji takto cituje:

„Any Contracting State or any national of a Contracting State wishing to institute arbitration proceedings shall address a request to that effect in writing to the Secretary-General who shall send a copy of the request to the other party.

The request shall contain information concerning the issues in dispute, the identity of the parties and their consent to arbitration in accordance with the rules of procedure for the institution of conciliation and arbitration proceedings.

The Secretary-General shall register the request unless he finds, on the basis of the information contained in the request, that the dispute is manifestly outside the jurisdiction of the Centre. He shall forthwith notify the parties of registration or refusal to register.“⁵⁶

Nejedná se o kompletní podání žaloby v tuzemském slova smyslu, nejedná se o komplexní popis skutkového stavu nebo právní hodnocení a komplexní důkazní materii. Request for arbitration bývá toliko stručným shrnutím skutkového děje, stručným popisem právního rámce⁵⁷ – tedy hodnocení porušení příslušného standardu zacházení, právní i faktické (důkazní) argumenty týkající se příslušnosti

⁵⁵ ICSIC Convention, dostupné zde:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁵⁶ ICSID Convention, dostupné zde:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁵⁷ <https://icsid.worldbank.org/procedures/arbitration/convention/how-to-file-a-request/2022>

ICSID⁵⁸, případně může obsahovat návrh – nominace na pozici rozhodce za žalovanou stranu, popřípadě předpokládaný objem žalované náhrady. Samozřejmostí pak je identifikace žalobce (claimant) a žalovaného (respondent).

2.3.2 Poplatek

Spolu s návrhem na zahájení řízení je nutno uhradit zálohu na administrativní výlohy ICSID ve smyslu článku 15 The administrative and Financial Regulations of the Centre.

Vedle ICSID Convention najdeme také ICSID Administrative and Financial Regulations, které upravují fungování ICSID jako mezinárodní instituce. The Administrative and Financial Regulations upravují taktéž problematiku poplatků:

„To enable the Centre to pay the costs referred to in Regulation 14, the parties shall make payments to the Centre as follows:

(a) upon registration of a Request for arbitration or conciliation, the Secretary-General shall request the claimant to make a payment to defray the estimated costs of the proceeding through the first session of the Commission or Tribunal, which shall be considered partial payment by the claimant of the payment referred to in paragraph (1)(b);

(b) upon constitution of a Commission, Tribunal or Committee, the Secretary-General shall request the parties to make a payment to defray the estimated costs of the subsequent phase of the proceeding; and

(c) the Secretary-General may request that the parties make supplementary payments at any time if required to defray the estimated costs of the proceeding. „⁵⁹

⁵⁸ Pravomoc není kvalifikovaně hodnocena sekretariátem ICSID v rámci registrace sporu. Otázku pravomoci jsou oprávněni rozhodovat až rozhodci, jak stanoví Úmluva.

⁵⁹ ICSID Administrative and Financial Regulations, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

Záloha je stanovena na 50 000 USD a je splatná spolu s podáním Request for arbitration.

Návrh na zahájení řízení se podával v listinné podobě. S rozvojem informačních technologií, ale zejména v důsledcích opatření souvisejících s pandemií COVID-19, je možné podat návrh na zahájení rozhodčího řízení elektronicky. Prakticky to funguje tak, že zástupce žalobce emailem informuje sekretariát o úmyslu podat žalobu. Sekretariát zašle zástupci přístupové údaje. Request for arbitration je pak včetně příloh nahrán na dané virtuální místo spravované ICSID. V případě elektronického podání odpadá povinný počet vyhotovení v papírové podobě, stejně jako kupříkladu u podání k soudu prostřednictvím datové schránky v tuzemských procesních normách. Jsou-li splněny výše uvedené podmínky, pak je sekretariátem ICSID případ zaregistrován a je mu přidělena spisová značka⁶⁰ podání. O návrhu na zahájení rozhodčího řízení je informován respondent prostřednictvím vnitrostátního orgánu, který je u ICSID veden jako věcně příslušný pro řešení investičních sporů (např. v ČR je to ministerstvo financí).

2.3.3 Fáze před sestavením Tribunálu a jeho sestavení

Výše uvedený postup je stanoven jako oficiální a je upraven pravidly pro rozhodčí řízení ICSID. Nejedná se o zcela kogentní pravidla, jak řízení zahájit, ale pouze individuální investiční smlouva, nebo dohoda stran o arbitráži uzavřená před zahájením řízení by mohla částečně tato pravidla pro zahájení řízení modifikovat. Je to tak však nemyslitelné ve vztahu k poplatkové povinnosti a dalším postupům samotného ICSID. Další fáze řízení jsou však již přenechána na vůli stran.

Pravidla vždy stanovují postup v řízení, který je aplikován v procesních záležitostech, nedojde-li ke konsenzu stran. Pravidla stanoví pravomoci „The Secretary – general“ zejména pro fázi před sestavením rozhodčího senátu. Secretary – general také ve fázi před sestavením Tribunálu musí být informován o jakési procesní dohodě stran (např. kompromis na jméně rozhodce – rozhodců).

Esenciální fází z pohledu zástupců stran ve fázi před sestavením rozhodčího senátu je právě výběr rozhodce/rozhodců a nalezení shody na těchto osobách s protistranou pravidla připouštění rozhodování sporů jedním rozhodcem (sole arbitrator), nebo

⁶⁰ A v rámci interních pravidel je případ přidělen odpovědnému pracovníku ICSID

rozhodčím senátem. Pro oblast mezinárodní ochrany investic není rozhodování sporů jediným rozhodcem obvyklé, naopak lze hovořit spíše o výjimečnosti tohoto postupu. Rozhodčí senát se nejčastěji skládá ze tří arbitrů. Pravidla však počítají i s možností pěti i více členů Tribunálu⁶¹.

Výběr arbitrů, nominace na arbitry je interní záležitostí stran. Jejich výběr je obvykle podroben pečlivé analýze zejména na předchozí účasti rozhodce v arbitrážích z důvodu prevence konfliktu zájmů, nestrannosti a nezávislosti. Každá strana si vybere svého rozhodce, a toho nominuje⁶². Protistrana má možnost uplatnit proti tomuto rozhodci námitky v souladu s Rules. Nejsou-li z žádné strany uplatněny námitky proti rozhodcům nominovaným za každou stranu, hledají strany kompromis nad jménem předsedy. Tribun lidu - často každá ze stran předloží druhé straně seznam (dle dohody) pěti nebo deseti jmen. Následná diskuse stran vede ke shodě nad jedním jménem předsedy. Pokud se strany shodnou na všech členech Tribunálu, pak tuto skutečnost notifikují ICSID. Dle čl.19⁶³ se pak Secretary – general obrátí na nominované členy senátu. Pokud ve lhůtě 20 dnů rozhodne. Funkci rozhodce nepřijme nebo ve stejné lhůtě funkci rozhodce odmítne, pak Secretary-general neprodleně informuje o této skutečnosti strany a přijal-li funkci předseda senátu, tak i předseda strany, jsou pak povinni postupovat tak, aby byl nominován jiný rozhodce.

„The Secretary-General shall notify the parties of the acceptance of appointment by each arbitrator and transmit the signed declaration to them.

The Secretary-General shall notify the parties if an arbitrator fails to accept the appointment or provide a signed declaration within the time limit referred to in paragraph (3), and another person shall be appointed as arbitrator in accordance with the method followed for the previous appointment.“⁶⁴

Jakmile všichni členové senátu přijmou funkci rozhodce, zahajuje se řízení ve věci notifikací Secretary-general stranami, že všichni nominovaní přijali své funkce.

⁶¹ Srov. Čl. 15, ICSID Arbitration Rules, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁶² Čl. 13, ICSID Arbitration Rules, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁶³ ICSID Arbitration Rules, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁶⁴ ICSID Arbitration Rules, čl. 19, odst. 4,5; dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

Pravidla upravující také různé možnosti, kdy je kupříkladu jedna strana pasivní, nebo pokud se strany na arbitrech shodnout nemohou. Nejedná se však o předmět této práce, a proto považují shora uvedený popis za dostatečný.

2.3.4 Zahájení řízení

Jakmile je zahájeno řízení⁶⁵ Tribunál uspořádá jeho interní „session“ do 60ti dnů. Místem setkání Tribunálu dle pravidla⁶⁶ může být sídlo ICSID, nebo jiné místo dle toho, co stanoví Předseda Tribunálu po konzultaci se stranami sporu. „Session“ může být dle rozhodnutí Předsedy konána též na dálku. S rozvojem virtuálních platforem a zejména v souvislosti s pandemií COVID 19 došlo k nahrazení či spíše vytvoření alternativy, a sice právě porady ve virtuálním prostředí. Tato jednání Tribunálu jsou tajná a účastní se jich pouze členové Tribunálu. Je obvyklé, že po schválení Tribunálem se může asistent účastnit jednání senátu. Senát o tomto asistentovi informuje ICSID a strany navazující průběh řízení je veden dle rozhodnutí Tribunálu, která se nazývají „procedural order“. Tato procesní usnesení nejsou přijímána staronově Tribunálem, nýbrž jim vždy předchází projednání o otázce vedení řízení se stranami sporu. První procesní rozhodnutí upravuje elementární otázky vedení řízení. Většinou v praxi předseda Tribunálu kontaktuje písemně (emilem) stranu o otázkách, které dle projednání Tribunálem je nutno zodpovědět v rámci „preliminary procedural consultation“. Ve smyslu Rules je žádoucí, aby stranám byly předloženy k projednání otázky týkající se např.:

- Kvórum členů senátu pro jejich jednání (platí zejména v případech větší počtu členů Tribunálu)
- Jednací jazyk nebo jazyky řízení
- Počet a povaha jednotlivých písemných podání stran včetně časového harmonogram (kdy která strana podání doručí) včetně stanovení počtu vyhotovení podání a sdělení adres pro jejich doručení
- Zda bude věc projednána a rozhodnuta pouze na základě písemných podání, nebo zda strany preferují kombinaci písemných podání

⁶⁵ Srov. ICSID Arbitration Rules, čl. 27, dostupné: https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁶⁶ Srov. ICSID Arbitration Rules, čl. 29, dostupné: https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

- Způsob rozdělení nákladů řízení (respektive placení záloh na náklady, protože o přiznání nákladů rozhoduje Tribunál ve svém konečném rozhodnutí. Mezitímní rozhodnutí většinou neobsahují výrok o nákladech řízení)
- Míru veřejnosti řízení a v jaké míře budou informace o řízení zveřejňovány (někdy jsou zveřejněna všechna podání, může být např. přenášen i videozáznam z čistého projednání, jindy je celé řízení tajné a materiály zcela neveřejné).

Je obvyklé, že v určité lhůtě po předestření dotazů k procesu předseda svolá telefonicky video konferenci. Nelze vyloučit ani osobní jednání, není ale běžné. Této konferenci se účastní Tribunál a strany. Shodnou-li se strany na konkrétním bodu (konkrétních bodech) procesu, pak je Tribunál přednese jako závazné do procesního usnesení, není-li v rozporu s úmluvou ICSID nebo Administrative and Financial Regulations.

Nedojdou-li strany ke kompromisu nad nějakou otázkou, je pak v diskreci Tribunálu, aby tuto věc rozhodl. Zcela evidentní na této úrovni však je preference dohody stran. Strany v rámci svého odlišného názoru prezentují argumenty na podporu svých stanovisek. Tyto argumenty, respektive jejich zvláštní jsou vodítkem pro rozhodnutí Tribunálu. Výsledkem preliminary procedural consultation je vydání přípravného procesního rozhodnutí.

2.3.5 Písemná podání stran

Po vydání prvního procesního rozhodnutí jsou známé termíny (lhůty) pro písemné podání. Většinou v praxi v kontextu Pravidla 30, ICSID Arbitration Rules, jsou stranami činěna tato písemná podání:

Document production bude v této práci vynechán z důvodu obsahovaného limitu a věcného zaměření:

- 1) Memorial by the claimant (s)
- 2) Counter – memorial by the respondent (s)
- 3) Reply (claimant)
- 4) Rejoinder (respondent)

Výše uvedené nevylučuje, že se strany dohodli předem nebo v průběhu řízení jinak. Velice obvyklé také bývá závěrečné písemné podání shrnující ústní projednání, post-hearing brief. Zcela posledním písemným podáním stran (většinou) bývá vyúčtování nákladů řízení.

Z pohledu tuzemských soudních řádů až vlastně memorial je plnohodnotnou žalobou. Struktura není přesně stanovena, ale dle praxe má obsahovat:

- a) Uvedení faktů (tedy důkazů)
- b) Uvedení konkrétního práva aplikovatelného na meritu sporu
- c) Popis skutkového děje

Popis skutkového děje (tvrzení) doplněné důkazy (povinnost důkazní) jsou nám známé z kontinentálního právního prostředí. Mezinárodní arbitráž vychází v tomto směru nikoli z kontinentálního pojetí (*iura novit curia*), nýbrž z anglosaského přístupu, kde je právo považováno za důkazy aplikovatelné právo, je tedy nutno v arbitráži (investiční i komerční) prokázat včetně výkladu a judikatury v rámci řízení tedy claimant v tomto smyslu prokazuje:

- a) Mezinárodní úprava (BIT, další aplikovatelné mezinárodní smlouvy včetně výkladu)
- b) Národní právo - má-li relevanci k tvrzenému porušení standardů ochrany investic/investora, (např. tvrdí-li claimant, že respondent porušil vnitrostátní právo proti investorovi a toto porušení vedlo k porušení mezinárodních standardů).

V praxi jsou v rámci procesního usnesení nastaveny termíny pro jednotlivá podání (viz podání uvedená 1-4). Většinou s ohledem na rozsah materie jsou lhůty stanoveny v rozpětí 3-6 měsíců. Má-li tedy claimant 3 měsíce na podání memorial, pak lhůta pro respondent je 3 měsíce od přijetí memorial na doručení counter-memorial.

Výše specifikovaná podání upravená v procesním usnesení mají možnost mimo shora specifikovaný harmonogram činit obecně přijatelné procesní návrhy. Těmito návrhy mohou být:

- a) Námitka podjatosti člena senátu, spojená s vyloučením viz. Čl.56 Úmluvy a 22 pravidel

- b) Návrh na vydání předběžného opatření⁶⁷
- c) Návrh stran na přerušování řízení (např. z důvodu jednání o mimosoudním vyřešení sporu⁶⁸)

2.3.6 Ústní jednání

Je-li součástí projednání sporu také ústní projednání, předseda Tribunálu obvykle zorganizuje pre-hearing konference. Této společné konference se účastní členové Tribunálu a strany. Smyslem je dohodnout všechny organizační podrobnosti týkající se ústního jednání, jako zejména:

- Místo konání ústního jednání (světadíl, město, konkrétní místo – pobočka světové banky apod.)
- Stenozáznam
- Časový harmonogram s ohledem na množství svědků/expertů a požadavku stran na čas na cross - exam⁶⁹
- Rozdělení času (Tribunál – strana – strana)
- Zahajovací – závěrečné podání – zda ústně nebo písemně apod.
- Poskytovatel virtuální platformy, je-li hearing virtuální
- Videopřenos, je-li odsouhlasen a možnost a platforma jeho prezentace
- Sřet zájmů v mezinárodní arbitráži⁷⁰
- Dokazování v mezinárodní arbitráži⁷¹

Ústní projednání spolu bývá zahájeno ústním přednesem ze strany žalobce a ústní prezentací stanoviska žalovaného. Z účasti na jednání nejsou vyloučeni, nedohodnou-li se strany jinak, fiktivní svědci ani experti. Úvodní přednesy stran jsou následovány již výslechy svědků a expertů dle předem odsouhlaseného

⁶⁷ Srov. Čl. 47, ICSID Arbitration Rules, Např. v ICC Case no.24487/MHM/HBH Claimant navrhoval, aby respondent složil sumu odpovídající předběžně vyčísleným náhradním řízením

⁶⁸ Srov. Čl. 54, ICSID Arbitration Rules, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁶⁹ NEWMAN, w. Lavrence; NELSON, G. Timothy; Take the Witness: Cross-Examination in International Arbitration; ISBN: 978-1-944825-28-7, Výslech svědka může zabrat i několik hodin.

⁷⁰ Dostupné: <https://www.ibanet.org/MediaHandler?id=e2fe5e72-eb14-4bba-b10d-d33dafee8918>

⁷¹ Dostupné: <https://www.ibanet.org/MediaHandler?id=68336C49-4106-46BF-A1C6-A8F0880444DC>

harmonogramu vydaného ve formě procesního usnesení. Výslech svědků a expertů se obvykle skládá ze dvou částí:

- a) Direct examination
- b) Cross examination + Tribunál se může ptát kdykoli

2.3.7 Výslech svědka

Jako první vyslýchat jím navrženého svědka anebo experta může začít strana navrhuující tento výslech, pak hovoříme o „direct examination“ včetně vedení výslechu je spíše disciplínou psychologickou. O „direct examination“ hovoří i kniha *Take the Witness: Cross-Examination in International Arbitration*.⁷² Zároveň vyžaduje od vyslýchaného skvělou znalost spisu. Není neobvyklé, že výsledek křížového výslechu může mít kruciální dopad na konečné posouzení věci Tribunálem.

Výslechy, respektive zaměření svědků a expertů se obvykle prokazují následující skutečnosti:

- a) Faktické skutečnosti (factual w.)
- b) Právo (legal expert)

„To conduct an effective cross-examination, it is necessary to become immersed in the relevant subject matter in a focused and practical way, usually by working closely with your client and own expert witness. This will enable you to expose the weaknesses in the expert evidence of the opposing party and help the arbitral tribunal understand and resolve the disputed expert issues in favour of your client.“⁷³

- c) Výše škody (quantum expert)

Standardní je, že pro všechny tyto oblasti disponuje každá ze stran sporu svými svědky, experty, kteří mají obvykle vesměs odlišné názory. Křížový výslech pak může přesvědčit Tribunál, k názoru experta/svědka, ke kterému se strany přikloní.

⁷² NEWMAN, w. Lavrence; NELSON, G. Timothy; *Take the Witness: Cross-Examination in International Arbitration*; ISBN: 978-1-944825-28-7

⁷³ Dostupné: <https://globalarbitrationreview.com/guide/the-guide-advocacy/fourth-edition/article/cross-examination-of-experts>

2.3.8 Závěrečné vyjádření (podání) - Post hearing brief

Je-li stranami odsouhlaseno závěrečné vyjádření v ústní podobě, obvykle je předneseno po výslechu posledního svědka/experta. Jako poslední součást programu ústního projednání. Nejedná se však o preferovanou možnost stran. Je tedy velice náročné pečlivě vyhodnotit jednotlivé nuance, které mohou mít významnou relevanci pro rozhodnutí ve věci samé.

Strany tedy většinou preferují závěrečné vyjádření (Post Hearing Brief) v písemné podobě.

Odborný článek zabývající se problematikou investičních arbitráží hodnotí Post Hearing Brief takto:

„The closing of the evidentiary hearing does not mean that the parties' work is over. Typically, the tribunal orders final post-hearing briefs to address specific questions on the matters in dispute. Here, too, the parties and the tribunal have leeway to ensure that these tasks are completed in a manner that is cost-effective and suitable to their particular case.“⁷⁴

V procesním usnesení je pak stanovena lhůta, ve které jsou strany povinny doručit Tribunálu své závěrečné shrnutí. Procesní usnesení také obvykle stanoví maximální rozsah tohoto konečného shrnutí, a to z procesně-ekonomických důvodů, aby bylo vyloučeno, že půjde o zcela nové (další) podání obsahem i rozsahem postaveno na roveň podáním ve věci samé. Tribunály také v rámci Post Hearing Brief neakceptují nová tvrzení stran (ať již tvrzení skutková, tak právní.

2.3.9 Vyčíslení nákladů

Obvykle posledním podáním stran bývá vyčíslení nákladů řízení stran. Obvykle Tribunál požádá strany, aby předložily prohlášení o svých nákladech:

⁷⁴ Dostupné: <https://www.ibanet.org/document?id=Arbitrating-Small-Value-Claims-in-Investment-Arbitration-2022>

„The Tribunal shall request that each party file a statement of its costs and a written submission on the allocation of costs before allocating the costs between the parties.“⁷⁵

Náklady řízení stran se obvykle skládají z následujících položek

- a) Vyúčtované náklady právního zastoupení
- b) Náklady stran na překlady, tlumočení, podíl na nákladech na ústní pojednání
- c) Cestovné, ubytování zástupců, stran expertů a svědků
- d) Honoráře expertů atd.

2.3.10 Skončení projednání věci – vydání rozhodčího nálezu

Dojde-li dle procesních usnesení k naplnění (splnění) všech částí sjednaného programu projednání sporu, Tribunál prostuduje spis. Následně vydá ve smyslu čl. 59 ICSID Arbitration Rules rozhodnutí o skončení projednání věci. Objeví-li se nový důkaz před vydáním nálezu, je Tribunál oprávněn rozhodnout o pokračování v projednávání sporu. Jde ale o institut zcela výjimečný. Ve většině případů je po vydání rozhodnutí o skončení projednání připraven a vydán rozhodčí nález. Ve smyslu čl. 58 ICSID Arbitration Rules Tribunál vydá rozhodčí nález co nejdříve, nejpozději však do 240 dnů.

„The Tribunal shall render the Award as soon as possible, and in any event no later than:

(a) 60 days after the later of the Tribunal constitution or the last submission, if the Award is rendered pursuant to Rule 41(3);

(b) 180 days after the last submission if the Award is rendered pursuant to Rule 44(3)(c); or

(c) 240 days after the last submission in all other cases.“⁷⁶

⁷⁵ Čl. 51 ICSID Arbitration Rules, dostupné:
https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁷⁶ Čl. 58 ICSID Arbitration Rules, dostupné:
https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

Není-li možné, aby Tribunál tuto lhůtu dodržel, lze tuto lhůtu prodloužit o dodatečných 60 dnů. Následuje jej Tribunál, odevzdá ICSID a ten jej rozešle stranám sporu. Není-li stranami dohodnuto, že řízení je rozfázováno na část týkající se pravomocemi a část ve věci merita věci, pak náleží obsahovat obvykle i konstatování, že Tribunál je/není nadán k rozhodnutí sporu. Je-li řízení rozděleno na shora uvedené části, tak je v první fázi Tribunálem vydáno rozhodnutí o pravomoci a v návaznosti na toto rozhodnutí řízení pokračuje ohledně merita, nebo končí z důvodu nedostatku pravomoci. Rozhodčí nález musí dle čl. 59 ICSID Arbitration Rules obsahovat povinné náležitosti stanovené pravidly:

- a) Precizní specifikace stran
- b) Prohlášení, že Tribunál byl ustaven ve smyslu ICSID Convention a popis konstituování Tribunálu
- c) Jména členů Tribunálu a specifikace jejich určení
- d) Jména zástupců stran
- e) Data a místa porad Tribunálu
- f) Shrnutí případu
- g) Uvedení faktů
- h) Podání stran (shrnutí podání stran)
- i) Rozhodnutí Tribunálu o všech otázkách případu spolu s odůvodněním, na kterém je rozhodnutí Tribunálu založeno
- j) Rozhodnutí o nákladech řízení

Rozhodčí nález neobsahuje jakékoli poučení o prostředcích opravy, výklady, zrušení nálezu. ICSID pravidla vycházejí z elementárního pojetí, že rozhodčí nález je konečný. Čl. 61 ICSID Arbitration Rules a následující upravují řízení *sui generis*, nikoli běžné opravné prostředky.

Rozhodčí nález je tedy konečný a doručení stranám je vykonatelný.

3. OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

Úvodem této části je nutno uvést, že pojem „opravné prostředky“ není zcela přesným zejména obsahově, vyjdeme-li z obecného povědomí o opravných prostředcích typických pro vnitrostátní procesní normy. Anglické texty používají termín „remedies“. Můžeme tedy hovořit o prostředcích opravy/nápravy, taktéž však můžeme do určité míry hovořit o přezkumu nálezu. Mohou tedy existovat určité nepřesnosti v pojetí „remedies“ dle pravidel ICSID, přesto si dovolíme nazývat je v této práci „opravné prostředky“. Mezi tyto opravné prostředky podle úmluvy ICSID řadíme:

- a) Oprava (Rectification)⁷⁷
- b) Doplnování rozhodnutí (Supplementary Decision)⁷⁸
- c) Výklad (Interpretation)⁷⁹
- d) Revize (Revision)⁸⁰
- e) Zrušení (Annulment)⁸¹

Uvedená právní úprava obsažená v samotné úmluvě ICSID a procesní pravidla souvisí se samotným fenoménem. Středisko ICSID a řízení před ním je projevem autonomní samoregulované a denacionalizované arbitráže. Jak bylo dříve uvedeno v této práci, ratifikací Úmluvy ICSID je vyloučená pravomoc náhodných národních soudů k jakékoli ingerenci do procesu rozhodčího řízení a stejně tak do možnosti zrušení rozhodčího nálezu. Absence pomocných a kontrolních funkcí obecných soudů na národní úrovni musela být tedy nahrazena těmito mechanismy na mezinárodní úrovni. Úmluva ICSID tak musela obsáhnout mechanismy pomocných funkcí (jmenování rozhodce při absenci procesní aktivity strany) a

⁷⁷ Čl. 49 odst. 2 ICSID Convention, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁷⁸ Čl. 49 odst. 2 ICSID Convention, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁷⁹ Čl. 50 ICSID Convention, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁸⁰ Čl. 51 ICSID Convention, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁸¹ Čl. 52 ICSID Convention, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

*post – award remedies

zejména ve vztahu ke kontrolním funkcím. Mezi nejvýraznější kontrolní funkci pak náleží možnost požádat o zrušení rozhodčího nálezu. Právní úpravou v rámci ICSID je tak garantován spravedlivý proces včetně všech prostředků známých ve vnitrostátním i mezinárodním komerčním rozhodčím řízení. Středisko ICSID je tak důkazem, že na mezinárodní úrovni, respektive poli mezinárodního prostředí veřejného autonomní a denacionalizovaný systém řešení sporů může být funkční a vysoce efektivní. Snad pro doplnění je nutno uvést, že rozhodčí nálezy vydané v rámci řízení podle pravidel ICSID nejsou přezkoumatelné, respektive nepodléhají odvolání. Zrušení je mimořádným prostředkem nápravy lze jej uplatnit pouze z důvodů uvedených v pravidlech.

Úmluva ICSID a Rules také neumožňují využití jakéhokoliv jiného opravného prostředku než vyjmenovaných výše. Výčet je tedy taxativní.

Jak vyplývá z pojmu „post-award“ remedies“, tak opravné prostředky týkající se ICSID lze využít až po vydání nálezu, tedy konečného rozhodnutí, kterým bylo řízení skončeno.

Zcela jasná je situace v případech, kdy se procesní strana cítí dotčena na svých právech procesních např. usnesením nebo předběžným opatřením. V těchto případech musí vyčkat až do vydání rozhodčího nálezu, a pak napadnout tuto tvrzenou procesní vadu. Je-li řízení dohodou stran procesně rozděleno na dvě části⁸², tedy v první části je rozhodováno o pravomoci Tribunálu, pak v druhé části je spor rozhodnut meritorně, došlo-li v první části k pozitivnímu rozhodnutí o pravomoci. Bylo-li rozhodnutí o pravomoci negativní, Tribunál konstatoval nedostatek pravomoci, jde z pohledu úmluvy ICSID a pravidel o konečné rozhodnutí ve věci a je přípustné uplatnit „post-award remedies“.

Shledal-li Tribunál, že je dána jeho pravomoc k rozhodování sporu (meritornímu), pak toto dílčí rozhodnutí nelze podrobit Post Award Remedies. Z pohledu úmluvy ICSID a pravidel jde totiž o probíhající řízení (pending case). Případnou vadu rozhodnutí o pravomoci tedy bude možno napadnout až po vydání konečného nálezu.

„The EDF committee noted that independence and impartiality are closely related but distinct. Impartiality refers to the absence of bias while impartiality is

⁸² Čl. 44 ICSID Arbitration Rules, dostupné:
https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

characterised by the absence of external control (see at [108]) Versions of the IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration have been referred to by some ad hoc committees in their decisions but have been confirmed to represent non-binding guidelines only.“⁸³

Je-li o jakýkoli opravný prostředek požádáno před vydáním konečného rozhodnutí, pak Secretary-general odmítne registraci zvoleného opravného prostředku, čímž řízení o něm končí. Krom rozhodnutí Secretary-general není možný žádný opravný prostředek.

3.1 Zrušení rozhodčího nálezu

Řízení o zrušení rozhodčích nálezů je zakotveno ve vnitrostátních právních řádech. Jak již bylo uvedeno, jedná se o řízení sui generis. Původ tohoto institutu je odvozován v moderním pojetí ze vzorového zákona o rozhodčím řízení UNCITRAL. Komise OSN dne 17.12.1966 zřídila „United Nations Commission on International Trade Law“ – UNCITRAL. UNCITRAL mělo prosazovat postupnou harmonizaci a sjednocování mezinárodního práva obchodu s ohledem především na rozvojové země, jak uvádí valné shromáždění OSN.⁸⁴

Tento vzorový zákon byl podkladem či inspirací pro národní právní úpravu rozhodčího řízení v celé řadě států – Česká republika nebyla výjimkou. Tento vzorový zákon obsahoval úpravu zrušení nálezu takto:

Article 36.

(1) Recognition or enforcement of an arbitral award, irrespective of the country in which it was made, may be refused only: (a) at the request of the party against whom it is invoked, if that party furnishes to the competent court where recognition or enforcement is sought proof that: (i) a party to the arbitration agreement referred to in article 7 was under some incapacity; or the said agreement is not valid under the law to which the parties have

⁸³ KOEPP, J. KRYVOI, Y., BIGGS, J. Empirical Study: Annulment in ICSID Arbitration, The British Institute of International and Comparative Law and Baker Botts LLP, London 2021

⁸⁴ Usnesení Valného shromáždění OSN č. 31/98 ze dne 15.12.1976, dostupné:

https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/21-07996_expedited-arbitration-e-ebook.pdf

subjected it or, failing any indication thereon, under the law of the country where the award was made; or (ii) the party against whom the award is invoked was not given proper notice of the appointment of an arbitrator or of the arbitral proceedings or was otherwise unable to present his case; or (iii) the award deals with a dispute not contemplated by or not falling within the terms of the submission to arbitration, or it contains decisions on matters beyond the scope of the submission to arbitration, provided that, if the decisions on matters submitted to arbitration can be separated from those not so submitted, that part of the award which contains decisions on matters submitted to arbitration may be recognized and enforced; or (iv) the composition of the arbitral tribunal or the arbitral procedure was not in accordance with the agreement of the parties or, failing such agreement, was not in accordance with the law of the country where the arbitration took place; or (v) the award has not yet become binding on the parties or has been set aside or suspended by a court of the country in which, or under the law of which, that award was made; or (b) if the court finds that: (i) the subject-matter of the dispute is not capable of settlement by arbitration under the law of this State; or (ii) the recognition or enforcement of the award would be contrary to the public policy of this State. (2) If an application for setting aside or suspension of an award has been made to a court referred to in paragraph (1)(a)(v) of this article, the court where recognition or enforcement is sought may, if it considers it proper, adjourn its decision and may also, on the application of the party claiming recognition or enforcement of the award, order the other party to provide appropriate security.⁸⁵

Vzorový zákon UNCITRAL nestanoví postup pro zrušení. Pokud se strana domnívá, že by náleží měl být zrušen pro nedostatek jurisdikce na straně Tribunálu, nebo pro procesní nespravedlnost, musí tato strana požádat o nápravu soud, u kterého se konalo rozhodčí řízení.

Vzorový zákon UNCITRAL je z roku 1976. K poslední úpravě zákona došlo v roce 2021. Vnitrostátní právní úpravy mohou pojmout úpravu zrušení rozhodčích nálezů

⁸⁵ UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration; https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/19-09955_e_ebook.pdf

u rozhodčích řízení v obchodních sporech s mezinárodním prvkem, je-li dána jejich příslušnost. Mezinárodní příslušnost je dána místem konání rozhodčího řízení. Je-li místem konání řízení Česká republika, pak je v řízení o zrušení nálezu příslušný český soud. Za místo konání se považuje stát (město), které si strany sjednaly v rozhodčí smlouvě, nebo dohodly v rámci jednání o procesních pravidlech (tzv. First Session). Místo konání ústního projednání může, ale nemusí mít relevanci, zejména je-li realizována virtuálně.

Národní soud, jak již bylo v této práci uvedeno, nemusí být touto příslušností nadán vždy. Mezinárodní právo veřejné v podobě mezinárodních smluv ratifikovaných Českou republikou umožňuje derogovat pravomoc soudů a přenést pravomoc k řízení o zrušení nálezu na jiný orgán než národní soud. K derogace dochází v souladu s čl.10 Ústavy, který stanoví:

„Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu, stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.“⁸⁶

Ústavní přednost mezinárodní smlouvy je tak aplikována i v případě Úmluvy ICSID. Investiční spory mezi členskými státy a investory z členských zemí již nelze řešit ve smyslu příslušných intra unijních BIT. EU deklarovala dostatek prostředků ochrany investic v unijním právu. Odborné středisko pro řešení investičních sporů jako je ICSID v rámci EU neexistuje. Pokud by ale byl sekundárním právem zřízeno bylo, zřejmě i případně jeho úprava řízení o zrušení rozhodčích nálezů by měla přednost před národními úpravami. V České republice by se tak stalo dle čl.10a Ústavy, který stanoví:

„(1) Mezinárodní smlouvou mohou být některé pravomoci orgánů České republiky přeneseny na mezinárodní organizaci nebo instituci.“

(2) K ratifikaci mezinárodní smlouvy uvedené v odstavci 1 je třeba souhlasu Parlamentu, nestanoví-li ústavní zákon, že k ratifikaci je třeba souhlasu daného v referendu.“⁸⁷

Z výše uvedeného vyplývá, že řízení o zrušení rozhodčích nálezů vedených ve smyslu Úmluvy ICSID je přípustné pouze dle Úmluvy ICSID.

⁸⁶ Ústava České republiky, zákon č. 1/1993 Sb.

⁸⁷ Ústava České republiky, zákon č. 1/1993 Sb.

Jak bylo shora uvedeno, řízení o zrušení rozhodčího nálezu lze zahájit na základě návrhu kterékoli ze stran sporu, tedy účastníků řízení předcházející vydání nálezu. Návrh na zrušení nálezu mohou podat dokonce obě strany sporu⁸⁸. V řízení o zrušení jsou strany nazývány jako „applicant“ a „respondent“.

3.1.1 Lhůta pro podání návrhu

Návrh lze podat pouze ve lhůtě 120 dnů po vydání rozhodčího nálezu. Výjimku z této propadné lhůty tvoří napadení rozhodčího nálezu z důvodu korupce člena/členů rozhodčího senátu. V tomto případě jsou dva druhy lhůt: subjektivní a objektivní. Subjektivní lhůta pro podání návrhu na zrušení nálezu je také 120 dnů. Lhůta se počítá ode dne, kdy se „applicant“ dozvěděl o korupci. V zájmu zachování právní jistoty účastníků byla stanovena také objektivní lhůta 3 let, která se počítá ode dne vydání nálezu.

„The application shall be made within 120 days after the date on which the award was rendered except that when annulment is requested on the ground of corruption such application shall be made within 120 days after discovery of the corruption and in any event within three years after the date on which the award was rendered.“⁸⁹

Návrh na zrušení rozhodčího nálezu (application for annulment) lze podat pouze ve výše uvedených lhůtách.

3.1.2 Poplatek

V první řadě je nutné uhradit poplatek, o kterém jsem se již zmiňovala výše. Instrukce k úhradě poplatku, stejně jako později k zasílání podání, obdrží strana od

⁸⁸ Srov.např. AMCO v Indonisia II., ACB/81/1, Kloeckner v Cameroon II., ARD 81/2; Gruslin v Malajsia, ARB 99/3; TECO v. Guattemala, ARB 10/23 celkově pouze cca v 6% řízení o zrušení jsou navrhovány obě strany spolu (KOEPP, J. KRYVOI, Y. BIGGS, J., EMPIRICAL STUDY: ANNULMENT IN ICSID ARBITRATION; London 2021, s.12)

⁸⁹ Čl. 52 ICSID Arbitration Rules, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

Secretary – General ICSID. Na základě informací poskytnutých Secretary - General provede strana platbu, která je podmiňující pro následující kroky.

Spolu s tímto návrhem je spojena povinnost navrhovatele uhradit poplatek ve výši 25 000 USD. Po zaplacení poplatku jsou straně sděleny instrukce k podání samotné žádosti.

3.1.3 Náležitosti návrhu

Návrh na zrušení nálezu je podán písemně nebo elektronicky prostřednictvím Secretary-general ICSID. V poslední době je ustupováno od klasických papírových podání pouze na elektronická, díky čemuž odpadá stranám starost s množstvím výtisků. K elektronickému podání je využíván email a tzv. „ICSID’s document sharing platform“, nazývaný také „ICSID BOX“. Secretary – general zašle straně přístupové údaje k „ICSID BOXu“, aby strana mohla své podání zaslat.

Obsahovat tyto obligatorní náležitosti:

- a) Identifikace rozhodčího nálezu, kterého se návrh týká
- b) Uvedení data podání návrhu na zrušení nálezu
- c) Uvést podrobné důvody, na kterých je návrh založen

Jedním z důvodů, proč se strany domáhají zrušení rozhodčího nálezu je nezávislost rozhodců. V některých případech strany poukazyvaly na kontakty s druhou stranou sporu, nebo na kontakty s právním zástupcem strany. Jedná se například o případ z roku 2010 *Compañía de Aguas del Aconquija S.A. and Vivendi Universal S.A. v. Argentine Republic*, ICSID Case No. ARB/97/3. V tomto případě šlo o členku Tribunálu, profesorku Kaufmann-Kohler. Strana žádající zrušení nálezu se domnívala, že profesorka vlastní akcie jedné ze žalujících společností a tudíž má na společnost vazbu, dle toho se strana domnívala, že Tribunál nebyl ustaven v souladu s Rules. Banka provedla příslušná šetření, ze kterých vyplynulo, že profesorka se stala akcionářkou společnosti až po vydání rozhodčího nálezu. Tribunál ustavený pro zrušení nálezu tedy neshledal žádné pochybení, naopak

shledal, že profesorka v době rozhodování sporu neměla žádné vazby na společnost, které by ovlivnily její objektivitu a z toho důvodu nález nezrušil.⁹⁰

d) Přiložit potvrzení o úhradě částky 25 000 USD

Řízení je tedy možné zahájit za splnění výše uvedených podmínek (dodržení lhůty, úhrada 25 000 USD, formálně správný návrh).

3.1.4 Přezkoumání formálních podmínek zahájení řízení

Secretary-general přezkoumá splnění těchto podmínek. Jsou-li splněny, pak je v řízení pokračováno. Shledá-li však, že nebyly tyto podmínky splněny (navíc, jak bylo již uvedeno, zkoumá, zda je napadeno konečné rozhodnutí), pak musí dle čl. 36 odst. 3 Úmluvy a čl. 69 odst. 6 b) Pravidel, odmítnout registraci návrhu. Jedná se o výjimečnou pravomoc Secretary-general a proti jeho rozhodnutí není přípustný žádný opravný prostředek. Pokud je navrhovatel ve 120denní lhůtě, může podání upravit, nebo uhradit poplatek a podat nové. Nemá-li již ve lhůtě, tak další návrh podat nelze.

3.1.5 Ad hoc komise

Secretary-general rozhodne o registraci řízení a po této registraci Charman of the Administrative Council jmenuje ad hoc komisi.⁹¹ Výběr personálního obsazení tříčlenné ad hoc komise je sice na Charman of the Administrative Council, ale ten je při jejich výběru vázán celou řadou pravidel.

Základní partikulární podmínkou je, že člen ad hoc komise musí být zvolen pouze ze seznamu vedeným ICSID: ICSID Panel of Arbitrators. Seznam těchto osob vede

⁹⁰ Viz. MALLETT, D. ALLEN, N., Party Instigated Arbitrator Challaenges: A Practical Guie, The International Journal of Arbitration, Mediation and Dispute management, The CHartered Institute of Arbitrators in association with Sweet and Maxwel, Volume 77, number 1, Ferbruary 2011, s. 63

⁹¹ Viz. Čl 52 ICSID Covnention, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

ICSID. Na webových stránkách Světové banky nalezneme vedle samotné databáze členů Panelu taktéž postup jejich ustavení.⁹²

Každý signatářský stát může jmenovat až 4 osoby (rozhodce), kteří se stanou součástí Panel of Arbitrators a až 4 osoby, které se stanou součástí Panel of Conciliators. Chairmain of the Administrative Council může jmenovat až 10 osob do každého z panelů. Nominovaná osoba nemusí být státním příslušníkem státu, který o jeho zápis na seznam požádá. Nominanti by měli splňovat následující kritéria v obecné rovině:

- Vysoký morální kredit
- Kompetence v oblasti práva, obchodu, průmyslu nebo financí
- Schopnost nezávislého rozhodování

Výběr do ad hoc komise je pak limitován dalšími specifickými podmínkami, kterými je Chairman of the Administrative vázán. Jejich podstatou je zajištění spravedlivého řízení o zrušení rozhodčího nálezu.

Tudy krom obecné podmínky, že členem ad hoc komise může být pouze osoba uvedená na Panel of Arbitrators, musí splňovat následující:

- Nesměl být členem Tribunálu, který rozhodoval ve věci samé
- Nesmí být stejné státní příslušnosti jako kdokoli z členů Tribunálu, který nález vydal
- Nesmí být státním příslušníkem některé strany sporu
- Nesmí být nominován do Panel of Arbitrators státem, který je účastníkem řízení
- Jazykové znalosti odpovídající řízení, které předcházelo napadenému rozhodnutí
- Zkušenosti kandidáta včetně jeho předchozích a stávajících nominací

Nároky na člena ad hoc komise jsou tedy značné. Úmluva ICSID nekládá Chairman of the Administrative Council povinnost konzultovat nominace se stranami. Bývá však obvyklé, že stranám zašle jejich životopisy. Ještě před tímto krokem ale interní proovrkou v rámci ICSID zjistí případný střet zájmů nominovaných členů komise s účastníky řízení. Následně požádá nominované o

⁹² Viz. <https://icsid.worldbank.org/resources/panels-of-arbitrators-and-of-conciliators>

potvrzení (podpis prohlášení) o absenci konfliktů zájmů a dostatečné časové kapacitě účasti v komisi.

V návaznosti na informaci od Chairman of the Administrative Council mají strany uplatnit např. námitku střetu zájmů. Je-li skutečně relevantní, může vést k nahrazení člena komise. Po této konzultaci se stranami jsou obvykle členové komise jmenováni.

V případě řízení o zrušení nálezu tedy absentuje část rozhodčího řízení, kde strany volí rozhodčí Tribunál v rámci své autonomie, nýbrž mají pouze možnost uplatnění námitek, jinak je výběr členů komise mimo jejich rozhodnutí a mimo jejich autonomii. Jedná se o vyšší míru nezávislosti přezkumného řízení na vůli stran a zajištění maximální objektivitu přezkumu.

Nevylučuje to však možnost (zejména navrhovatele), aby navrhnul, že členové komise mají splňovat navíc určitá dodatečná kritéria. Jedná se například o požadavek na zkušenost v oblasti investičních arbitráží, že nerozhodoval meritorně obdobný spor, není členem rozhodčího senátu spolu s arbitrem rozhodujícím původní spor, a podobně. Není povinností ICSID vyhovět těmto požadavkům, je to ale v zájmu transparentnosti řízení, respektovat v tomto směru vůli po maximálně objektivním posouzení věci.

3.1.6 Secretary of the ad hoc Committee

Na závěr této části řízení je také jmenován „Secretary of the ad hoc Committee“⁹³:

„The Tribunal may be assisted by the Secretary of the Tribunal at its deliberations. No other person shall assist the Tribunal at its deliberations, unless the Tribunal decides otherwise and notifies the parties.“ (čl. 34 odst. 3 ICSID Arbitration Rules)

„The provisions of Articles 41-45, 48, 49, 53 and 54, and of Chapters VI and VII shall apply mutatis mutandis to proceedings before the Committee.“ (čl. 52 odst. 4 ICSID Convention)

Je-li to možné, bývá to stejná osoba z řad pracovníků (legal counsel) ICSID, která v této pozici vystupovala v původním řízení. Důvodem je kvalitní znalost věci a tím

⁹³ Viz čl. 34 odst. 3 Rules s odkazem na čl. 52 odst. 4 Convention

je zajištěna lepší podpora komise. Proces je ukončen tím, že tajemník oznámí stranám sestavení komise a jmenování Secretary of the ad hoc Committee.

3.1.7 Vykonatelnost rozhodčího nálezu (Stay of Enforcement)

Velice zajímavou otázkou spojenou s řízením o zrušení nálezu je, zda napadený rozhodčí nález zůstává také vykonatelným, tedy z pohledu Newyorské úmluvy exekučním titulem. Tato problematika je upravena v úmluvě ICSID⁹⁴ i v pravidlech⁹⁵. Pravidla stanoví v čl. 73 odst. 1,2 následující:

„(1) A party to an interpretation, revision or annulment proceeding may request a stay of enforcement of all or part of the Award at any time before the final decision on the application.

(2) If the stay is requested in the application for revision or annulment of an Award, enforcement shall be stayed provisionally until the Tribunal or Committee decides on the request.“

Článek 73 ICSID Arbitration Rules tedy nestanoví explicitně, že napadený nález pozbývá vykonatelnosti. Upravuje pouze procesní možnosti strany (stran) připojit k návrhu na zrušení, nebo podat jako samostatný návrh kdykoli v průběhu řízení návrh na odklad⁹⁶ vykonatelnosti napadeného nálezu⁹⁷.

⁹⁴ Čl. 52/5 ICSID Convention, dostupné:

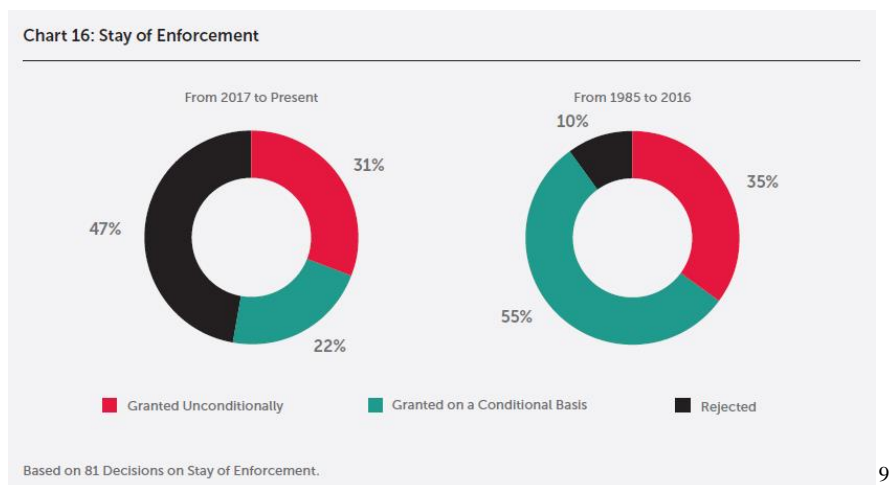
https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁹⁵ Čl.54/1 ICSID Arbitration Rules, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

⁹⁶ Stay of enforcement

⁹⁷ KOEPP, J. KRYVOI, Y., BIGGS, J. Empirical Study: Annulment in ICSID Arbitration, The British Institute of International and Comparative Law and Baker Botts LLP, London 2021, s. 16

98

Implicitně tedy existuje suspendační účinek zaregistrovaného návrhu na zrušení nálezu. Systematika pravidel odůvodňuje závěr, že až zaregistrovaný návrh na zrušení nálezu ve spojení má tento účinek. Je to zdůrazněno také čl. 73 odst. 2 ICSID Arbitration Rules:

„If the stay is requested in the application for revision or annulment of an Award, enforcement shall be stayed provisionally until the Tribunal or Committee decides on the request.“

Ve fázi před sestavením ad hoc komise tedy o návrhu rozhoduje tajemník. Je-li takový procesní návrh součástí návrhu na zrušení nálezu. O svém rozhodnutí tajemník informuje strany. Jedná se pouze o prozatímní rozhodnutí. Po sestavení ad hoc komise je strana, která podala návrh na zachování vykonatelnosti spolu s návrhem na zrušení nálezu povinna požádat komisi o rozhodnutí o prozatímním rozhodnutí. Komise rozhodne ve lhůtě 30ti dnů o tom, jestli ponechává rozhodnutí o prozatímním rozhodnutí v platnosti. Nerozhodne-li v této lhůtě, prozatímní rozhodnutí automaticky zaniká. Rozhodnutí o zachování vykonatelnosti se může týkat všech výroků nálezu, nebo jeho části, a ad hoc komise může kdykoli v průběhu řízení na návrh kterékoli strany změnit nebo zrušit.

Dojde-li tedy k vydání rozhodnutí o úplném nebo částečném zachování vykonatelnosti, jejich účinku jsou časově limitovány do vydání rozhodnutí o (ne)zrušení rozhodčího nálezu. Je-li však nálezní částečně zrušen, pak může ad hoc

⁹⁸ KOEPP, J. KRYVOI, Y., BIGGS, J. Empirical Study: Annulment in ICSID Arbitration, The British Institute of International and Comparative Law and Baker Botts LLP, London 2021, s. 16

komise rozhodnout o dočasném zachování vykonatelnosti zrušené části nálezu. Časové omezení odpovídá možnosti stran zahájit nové rozhodčí řízení týkající se zrušené části, jinak toto opatření zanikne. Je-li sestaven nový Tribunál, pak o tomto zachování vykonatelnosti na návrh stran rozhodne tento (nový) Tribunál, který je sestaven v novém meritorním řízení.

3.1.8 Řízení o zrušení nálezu

Řízení o zrušení rozhodčího nálezu v rámci ICSID je také řízením sui generis, ale jsou použitelná Pravidla, jak stanoví čl. 72 ICSID Arbitration Rules:

„Except as provided below, these Rules shall apply, with necessary modifications, to any procedure relating to the interpretation, revision or annulment of an Award and to the decision of the Tribunal or Committee.“

Pravidla jsou aplikována mutatis mutandis s nezbytnými modifikacemi. Úmluva ICSID navíc stanoví určité meze aplikovatelnosti úmluvy ICSID, přičemž její čl. 52 odst. 4 určuje články úmluvy aplikovatelné ad hoc komisí:

„The provision of Articles 41-45, 48, 49, 53 and 54, and of Chapters VI and VII shall apply mutatis mutandis to proceedings before the Committee.

Na řízení před výborem se přiměřeně použijí ustanovení článků 41-45, 48, 49, 53 a 54 a kapitol VI a VII.“⁹⁹

Z výše uvedeného vyplývá, že část procesních norem týkajících se např. předběžných opatření nebo návrhu na vyloučení člena ad hoc komise jako člena Tribunálu per analogiam. Rozhodovací praxe ad hoc komisí v tom ohledu není zcela jednotná.

Ve věci Micula¹⁰⁰ ad hoc komise konstatovala rozdíl mezi rozhodováním ve věci samé a ad hoc komise v rámci zrušení nálezu ve vztahu k vydání předběžného opatření, přičemž konstatovala, že v řízení se může posuzovat zejména otázka vykonatelnosti. Jiný názor přinesla ad hoc komise v případě Vivendi¹⁰¹, která

⁹⁹ Čl. 52 odst. 4 ICSID Convention, dostupné:

https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/ICSID_Convention_EN.pdf

¹⁰⁰ Srov. ICSID Case No. ARB/05/20, Micula v. Romania

¹⁰¹ Srov. ICSID Case No. ARB/97/3, Vivendi v. Argentina

rozhodovala o návrhu na vyloučení předsedy Komise, konstatovala, že strany se také mohou dohodnout, že Tribunál aplikuje celá pravidla. Neshodnou-li se strany, pak by měla platit výše uvedená restrikce.

Obdobně jako dříve popsané nalézací řízení otevírá ad hoc komise proces interní poradou, která je následována tzv. „The First Session“. Předmětem jednání ad hoc komise a stran bývá v obecné rovině, zda a do jaké míry budou v rámci řízení o zrušení nálezu aplikovaná pravidla sjednaná pro nalézací řízení.

Jedním z presumovaných pravidel, jehož platnost bývá zachována je jednací jazyk. Jak bylo dříve uvedeno, příslušná jazyková dispozice je také kritériem pro výběr členů ad hoc komise. Logicky je předpokládáno, že zástupci stran budou stejní. Změna u navrhovatele může být ale zřejmá již z podaného návrhu¹⁰², respondent pak může ICSID informovat o změně zástupce/ů kdykoli v průběhu řízení, samozřejmě i navrhovatel, je oprávněn ke změně zástupce kdykoli v průběhu řízení.

Další procesní pravidla sjednaná pro meritorní rozhodování mohou být také modifikována. Často je zvažována změna místa konání ústního projednání. Důvodem může být fakt, že v rámci meritorního rozhodování byly strany z Evropy, členové Tribunálu také, což v rámci zjednodušení logistiky a snížení nákladů vedlo k tomu, že ústní projednání bylo také v Evropě¹⁰³.

Ad hoc komise často bývá sestavena dle dříve uvedené metodiky tak, že její členové jsou z různých kontinentů. Pokud se k tomuto faktu přidá zástupce stran také z jiného kontinentu, pak preferují strany změnu místa ústního pojednání z důvodu procesní ekonomiky.

Strany musí dohodnout časový harmonogram řízení, jinak je stanoví ad hoc komise. Časový harmonogram stejně jako v procesu meritorního rozhodování zahrnuje zejména počet jednotlivých podání. Opět je tedy řešena otázka stejná jako při meritorním řízení, zda bude řízení složeno z:

- Memorial,
- Counter- memorial,
- Reply,
- Rejoinder.

¹⁰² Srov. ICSID: NO ARB/17/11 Pawlowski, AG and Project Sever s. r. o. v. Czech Republic

¹⁰³ Srov. ICSID: NO ARB/17/11 Pawlowski, AG and Project Sever s. r. o. v. Czech Republic, Procedural order N.1

Takové sestavení podání je zcela standardní. Opět je také řešeno, jaký časový prostor na zpracování jednotlivých podání strany budou mít. Obvykle jde o 3 měsíce na první kolo podání a 2 měsíce na druhé kolo.

Jak bylo uvedeno v předchozí části práce, je také obvyklé doplnění závěrečným Post Hearing Brief, které odevzdávají obě strany zároveň, a sice ve sjednaném termínu po skončení ústního projednání. Dále do určité doby po odevzdání Post Hearing Brief zasílají strany ad hoc komisi písemně vyčíslení svých nákladů v konečném rozhodnutí. Navrhovatel je povinen uhradit všechny zálohy vyčíslené ICSID nebo ad hoc komisi¹⁰⁴. Je to zásadní rozdíl oproti nalézacímu řízení, neboť nedohodnou-li se strany jinak, tak zálohy tam hradí strany rovným dílem. Podají-li ale návrh na zrušení nálezu oba účastníci, pak i v tomto řízení hradí zálohy obvykle oba. V případě, že je navrhovatelem pouze jeden účastník a pokud se nedohodnou jinak, pak zálohy zahrnující náklady na: překlady, odměny členů ad hoc komise a jejich výdaje, náklady ICSID a podobně, hradí navrhovatel. Průměrná výše těchto nákladů řízení byla k roku 2016 ve výši 388 000 USD¹⁰⁵.

3.1.9 First Session

V rámci First Session je také obvykle řešena otázka (ne)přípustnosti nových důkazů. Je totiž běžné, že jsou využívány pouze důkazy provedené v meritorním rozhodování. Není totiž nijak žádoucí, aby byla předložena řada nových důkazů. Přípustnost nových důkazů ale může vyplývat z předmětu podaného návrhu na zrušení nálezu. Pokud ad hoc komise potřebuje nově navržené důkazy provést, aby mohla správně rozhodnout, pak je jistě připustí. Typicky půjde o řízení z důvodu uvedeného v čl. 52 Úmluvy ICSID týkajícího se korupce ve vztahu k členovi nebo členům Tribunálu. Logicky bude nutno k takovému jednání předložit nové důkazy a ty provést. Musí být tedy vždy posouzeny konkrétní podmínky případu, a co má být a v jakém obsahu novými důkazy prokázáno¹⁰⁶.

¹⁰⁴ Admin. and financial regulat. 14(3)(e), ICSID conv. 52(4)

¹⁰⁵ KOEPP, J. KRYVOI, Y., BIGGS, J. Empirical Study: Annulment in ICSID Arbitration, The British Institute of International and Comparative Law and Baker Botts LLP, London 2021, s. 18

¹⁰⁶ KOEPP, J. KRYVOI, Y., BIGGS, J. Empirical Study: Annulment in ICSID Arbitration, The British Institute of International and Comparative Law and Baker Botts LLP, London 2021, s.17

3.1.10 Hearing

Ústní projednání je nikoli obligatorní částí řízení o zrušení nálezu, jde ale o standardní část všech řízení, tedy i řízení o zrušení nálezu. Jako procesní část zůstává na rozhodnutí stran anebo ad hoc komise, zda se ústní jednání odehraje. Podstatné pro rozhodnutí o této části procesu bývá, zda budou prováděny důkazy svědeckými nebo expertními prohlášeními. Většinou totiž nejsou opakovaně prováděny faktické důkazy, faktičtí svědkové, nemají-li relevance k potenciálnímu zrušení nálezu. Faktický svědek ale kupříkladu může svědčit nově o korupci členů Tribunálu, a podobně důležité také s ohledem na podaný návrh může být opětovné vyjádření právních expertů, kteří byli slyšeni v rámci meritorního řízení.

V praxi to funguje v rámci mezinárodního procesu i řízení o zrušení nálezu se svědky a experty tak, že tito ve spolupráci se zástupci strany zpracují písemná svědecká prohlášení¹⁰⁷ a expertní posudky¹⁰⁸. Obvyklé je, že každá strana má „své“ experty, jejich názory na zkoumanou faktickou či právní otázku nejsou shodné s názory expertů protistrany. Obvykle jsou tedy písemné svědectví a posudky také realizovány ve dvou kolech, jako podání stran. V zájmu zachování objektivity pak v rámci ústního projednání jsou svědkové a experti podrobeni křížovému výslechu¹⁰⁹, který vede protistrana. Jsou-li tedy v rámci řízení o zrušení nálezu navrhování svědkové či experti, s největší pravděpodobností strany nebo ad hoc komise budou trvat na realizaci ústního projednání. Cílem je garance spravedlivého procesu, konkrétně „slyšet a být slyšen“.

Ústní křížový výslech může odhalit nevyrovnanosti a rozpory v písemných svědectvích nebo posudcích a je mu věnována značná pozornost stran a ad hoc komise. Řízení o zrušení nálezu ale není typické dlouhými ústními projednáními a rozsáhlým dokazováním (svědky a experty), neboť rozsah řízení je limitován jeho předmětem – tedy zkoumáním důvodů ke zrušení nálezu.

Technickou a organizační stránku řízení zajišťuje ICSID. V režii Secretary to the Tribunal ve spolupráci s administrativou ICSID pak bývá zajištění místa (prostor) pro konání ústního projednání, stenografického personálu, tlumočení, audiovizuální techniky a podobně. Místem (prostorem) bývá obvykle místo „pobočky“ Světové

¹⁰⁷ Witness statement

¹⁰⁸ Expert opinion v řízení o vydání nálezů také tzv. Quantum expert

¹⁰⁹ Cross examination

banky na daném kontinentu¹¹⁰, není ale vyloučen jakýkoli jiný prostor. Secretary to the Tribunal se také účastní ústního projednání a garantuje právě organizační stránku.

Ústní projednání nemusí být konáno fyzicky. S ohledem na onemocnění Covid- 19, kdy se celý svět přesunul od online prostředí, byla nucena i Světová banka přijmout patřičná opatření, aby bylo možné nadále konat ústní projednání. Ústní projednání se tedy přesunulo do online prostředí a celé projednání proběhlo online. Díky tomu taktéž odpadají náklady stran na dopravu na místo ústního jednání, nákladů spojených s ubytováním a další. K online jednání se strany, stejně jako Tribunál, připojí přes některou vybranou platformu, např Zoom.

Ad hoc komise pak zahajuje interní proces diskusí o rozhodnutí. V návaznosti na jejich projednání je připraven předsedou komise návrh rozhodnutí, které musí být přijato většinou členů ad hoc komise. Člen komise, který nesouhlasí s většinou, může připravit své disentní stanovisko, které bude součástí rozhodnutí, respektive bude k němu přiloženo. Rozhodnuto může být tak, že návrh je:

- zamítnut v celém rozsahu,
- nález je zrušen částečně,
- zrušení může být ale samotným navrhovatelem požadováno¹¹¹,
- pak může jít z pohledu navrhovatele o zcela úspěšný návrh.

Je-li návrh zamítnut, je rozhodčí nález vykonatelný. V rámci vydání rozhodnutí také komise vydá výrok o náhradě nákladů řízení. Tento zahrnuje nejen náklady stran, nýbrž také náklady ICSID a komise (respektive členů komise).

3.2 Úspěšnost

Výsostné postavení z pohledu autonomního přezkumu rozhodčích nálezů je dáno právě ICSID, jak bylo shora popsáno. BIT ale také umožňují volbu jiného způsobu řešení investičních sporů. Spory mohou být řešeny u International Criminal Court (ICC), The London Court of International Arbitration (LCIA), The Stockholm Chamber of Commerce Arbitration (SCC) nebo ad hoc dle pravidel UNCITRAL.

¹¹⁰ Např. Pawlowski Project Sever s. r. o. v. Czech Republic ve World bank, Paříž

¹¹¹ Např. Pawlowski AG and Project Sever s. r. o. v. Czech Republic v pobočce World Bank, Paříž

V těchto ostatních případech již ale nejde o denacionalizované a autonomní rozhodčí řízení jako u ICSID. Hodlá-li některá ze stran podat návrh na zrušení rozhodčího nálezu, musí se řídit příslušnými procesními normami státu (*lex arbitri*), kde byl nálezu vydán. Řízení o zrušení takového nálezu je pak vedeno před národním soudem. Není tedy bez zajímavosti uvést, co mají obě řízení společné, že návrhovatelem zrušení nálezu je častěji stát (respondent)¹¹². U obou řízení o zrušení (tedy před ICSID a ostatní) spatřujeme značný nárůst zahájených řízení v posledním desetiletí (2010-2020)¹¹³. Nárůst zahájených řízení o zrušení nálezu je vyšší v případě ICSID, než u národních soudů¹¹⁴. ICSID vykazuje k roku 2021 156 zahájených řízení, z toho celkem 102 v letech 2010-2019¹¹⁵. Souvisí to mimo jiné s nárůstem sporů u ICSID, ale i procentuální nárůst zahájených řízení o zrušení je dramatický (75% bylo podáno od roku 2009)¹¹⁶. Ohledně úspěšnosti lze ze statistik vyčíst, že stále je většina návrhů neúspěšná, přesto procento úspěšných návrhů roste¹¹⁷.

Je také nutno uvést, že značná část řízení o zrušení (32 případů), byla přerušena. Jedním z důvodů je žádost stran o přerušeni, aby měly prostor pro jednání o vyřešení sporu¹¹⁸. Strany mohou jednat i o dohodě o obsahu výroku nálezu. Nízký úspěch v těchto řízeních napovídá mnohé o vysoké míře respektu rozhodců ke všem procesním pravidlům, kterými jsou vázáni. Velmi pozitivně lze vnímat, že nikdy nebyl nálezu zrušen z důvodů korupce, respektive korupčního jednání člena Tribunálu. V řízeních o zrušení nálezu u ICSID byl tento důvod uplatněn v řízení *Vivendi II.*, následně došlo k jeho zpětvzetí¹¹⁹.

Nezávislost a nestrannost Tribunálu byly coby důvod pro zrušení uplatněny ve 12 případech, ale pouze 1x úspěšně¹²⁰. V případě *Eiser* proti Španělsku bylo uplatněno

¹¹² Jde o tři čtvrtiny – viz KOEPP, J. KRYVOI, Y., BIGGS, J. *Empirical Study: Annulment in ICSID Arbitration*, The British Institute of International and Comparative Law and Baker Botts LLP, London 2021, s. 18

, s. 20, v případě ICSID je 56, 5%

¹¹³ KOEPP, J. KRYVOI, Y., BIGGS, J. *Empirical Study: Annulment in ICSID Arbitration*, The British Institute of International and Comparative Law and Baker Botts LLP, London 2021, s. 19

¹¹⁴ *Ibidem*, s. 7: Je ale nutno konstatovat, že ve všechna řízení o zrušení nálezu mimo ICSID musí být známá autorům studie

¹¹⁵ *Ibidem*, s. 6

¹¹⁶ *Ibidem*, s. 6, s.7

¹¹⁷ ICSID je úspěšnost zrušení (zcela i zčásti) 21,6%

¹¹⁸ KOEPP, J. KRYVOI, Y., BIGGS, J. *Empirical Study: Annulment in ICSID Arbitration*, The British Institute of International and Comparative Law and Baker Botts LLP, London 2021, s. 5

¹¹⁹ ARB/97/3 *Compania de aguas del aconquita s.a. and Vivendi* (resubmission)

¹²⁰ *Eiser Infrastructure Limited and Energia Solar Luxembourg S.á.r.l. v. Kingdom of Spain*, ICSID Case No. ARB/13/36

zrušení nálezu rozhodčího Tribunálu z důvodu střetu zájmu rozhodce. Šlo tedy o první zrušení rozhodnutí na základě nesprávného ustavení Tribunálu a závažného odchýlení se od základního procesního pravidla.

„At a time where stakeholders in ICSID arbitrations are in desperate need of a solution to the ever-increasing bias challenge, the reasoning of the Committee is enlightening and marks the first time that an argument of improper tribunal constitution has succeeded in an ICSID annulment proceeding. As dealt with by the Committee, the decision sets forth suitable standards and criteria to examine the proper constitution of the Tribunal and determine whether a serious departure from a fundamental rule of procedure has occurred. Consequently, concerns related to the integrity of tribunals will allow less room for any relationship between the arbitrators and any participant in an arbitration proceeding. Therefore, the high demands of these processes will require heightened duties of disclosure and even specific information systems to avoid potential conflicts of interest that could compromise the arbitral procedure.“¹²¹

Pouze 1x bylo také vyhověno napadnutí nálezu z důvodu absence stejného zacházení se stranami, přes jeho uplatnění v 17 návrzích na zrušení nálezu. Výše uvedená fundamentální pravidla jsou tedy nejen Tribunálem dodržována, ale málo často zpochybňována samotnými stranami.

3.3 Po zrušení nálezu (části)

Dojde-li ke zrušení části rozhodčího nálezu, pak lze další řízení vést pouze ve vztahu ke zrušené části. Zrušením celého nálezu se otevírá možnost stran spor znovu projednat v celém rozsahu. Pro potřeby této části práce bude považováno částečné nebo úplně zrušení nálezu považováno za totéž.

Ad hoc komise rozhodující o zrušení nálezu je vázána pouze možnostmi zrušit, nebo nezrušit nálezu. Není v postavení odvolacího orgánu, který by mohl změnit rozhodčí nálezu, rozhodnout sám ve věci samé, či nahradit napadený nálezu rozhodčím nálezu novým. Ad hoc komise není oprávněna ani nahrazovat odůvodnění původního nálezu. Neposkytuje tedy ani jakýkoli závazný právní názor na potenciální budoucí

¹²¹ Dostupné: <https://www.ibanet.org/article/c3481397-686d-49e6-a324-61a399dbb2d8>

meritorní posouzení sporu. Zrušením nálezu se tedy strany dostávají do procesního postavení, jako by řízení o vydání rozhodčího nálezu nebylo zahájeno (s níže uvedenými procedurálními výjimkami).

Strana nebo strany, které byly úspěšné v řízení o zrušení nálezu, stojí tedy před rozhodnutím, zda opět řízení ve věci merita zahájit. Existuje také prostor pro mimosoudní řešení sporu se znalostí stran rozhodnutí ad hoc komise. Zvažování stran ohledně zahájení nového řízení (Resubmission) je do značné míry vázána na finanční možnost potencionálního žalobce. Jak bylo uvedeno shora, tak náklady na meritorní projednání sporu se pohybují v řádech milionů USD, náklady na řízení o zrušení pak stovky tisíc USD. Po zrušení nálezu strany musí počínat s tím, že opět budou muset vynaložit nemalé částky na opětovné projednání, a to bez jakékoli prejudice ohledně možnosti o budoucím přiznání nákladů řízení. Vlastní náklady stran a zálohy ICSID a Tribunálu jsou totiž hrazeny průběžně a nelze spoléhat na potenciální úspěch při budoucím přiznání nákladů.

Úmluva ICSID v čl.52 odst. 6 a ICSID Arbitration Rules čl. 72 stanoví postup, jakým může být řízení zahájeno. Není-li řízení zahájeno, tak neplatí žádná z překážek, ani litispendence, ani rei iudicatae. Došlo-li ke zrušení nálezu a nejsou-li dány účinky zahájeného řízení, lze si dokonce představit případ, že pro žalobu (novou) bude dle např. příslušné BIT zvolen jiný způsob řešení sporu (ad hoc řízení dle pravidel UNCITRAL, ICC, Národní soud hostitelského státu a podobně).

Orgán rozhodující nově spor je vázán výrokem o zrušení nálezu. Není ale vázán odůvodněním rozhodnutí o zrušení. Pokud byl nález zrušen částečně, je nový Tribunál vázán nezrušenou částí původního nálezu. Není vyloučeno, že nový Tribunál nebo soud dospějí ke stejnému rozhodnutí, jak tomu bylo ve zrušeném nálezu.

Nové projednání sporu může být zahájeno na návrh kteréhokoli strany. Postup je stejný jako v případě podání původní žaloby, Request for Arbitration se podává k ICSID, konkrétně k tajemníkovi.

Žaloba musí v tomto případě označovat původní nález, kterého se nová žaloba týká. Byť je spor ze strany ICSID veden od registrace první žaloby pod stejnou spisovou značkou, lze doporučit, že v nové žalobě bude také označeno rozhodnutí ad hoc komise o zrušení nálezu sporu se specifikací rozsahu zrušení. Dále nová žaloba

musí označovat popis případu a základní právní rámec, to vše spolu s příloženými faktickými i právními důkazy, nejsou-li již ve spise.

Návrh by měl také obsahovat požadavek na zachování vykonatelnosti původního nálezu v rozsahu nezrušené části, pokud jej chce strana dosáhnout. Jak bylo shora uvedeno, je tento procesní nástroj využíván v řízení o zrušení nálezu a pokud existuje právní zájem na zachování vykonatelnosti, musí o to být požádáno. Návrh může podat kterákoli ze stran.

U zrušené části je takový návrh nepřipustný a muselo by být využito nějakého předběžného opatření. Součástí nové žaloby je povinnost opět uhradit zálohu ve výši 50 000 USD a spolu s žalobou poslat ICSID potvrzení o úhradě.

Secretary-general provede kontrolu formální správnosti nové žaloby a ověří úhradu poplatku. Následuje registrace zahájeného řízení, které je sice datumově registrováno k tomuto dni, fakticky je přiřazeno pod spis registrovaný při prvním podání žaloby. Smysl je maximální zachování kontinuity (myšleno procesní a evidenční kontinuity) případu.

Strany jsou o registraci nové žaloby informovány, včetně doručení kompletního návrhu na zahájení řízení druhé straně. Strany jsou vyzvány, aby co nejdříve sestavily nový Tribunál o stejném počtu arbitřů, kteří budou nominováni dle původní procesní dohody. Toto ustanovení ale nezbavuje strany možnosti, aby si postup v novém řízení včetně výše uvedeného (počtu arbitřů a jejich nominaci) sjednaly odlišně od původního postupu. Dohodnou-li se ale jinak, musí o této změně informovat tajemníka. Ze strany ICSID není nový postup ve formálním smyslu schvalován, ale pouze jej vezme na vědomí. Obvyklé ale je, že původní postup v zájmu zachování rychlosti řízení zůstává stejný.

Naopak nominovaní rozhodci jsou jiní než v prvním případě, respektive původně rozhodující arbitři jsou vyloučeni z nominace na arbitra v novém řízení. Také čl. 13 odst. 4 ICSID Arbitration Rules hovoří o „novém“ Tribunálu. Členové Tribunálu se v nově projednávaném sporu neobjeví v žádném postavení (Counsel, zástupce strany, expert, svědek a podobně). Osoba, která se již podílela na původním případě, může být jmenována rozhodcem pouze na základě dohody stran.

Další část řízení o nově podané žalobě již probíhá dle Pravidel stejně jako u jakékoli podané žaloby. Po sestavení Tribunálu je v rámci First Session velice důkladně řešena otázka rozsahu využití původních důkazů a jejich doplnění o důkazy nové.

Specificky je tuto otázku nutno řešit v případě zrušení části nálezu. Důkazy stranami nově předložené by měly mít relevanci k části, která byla zrušena. Je ale procesní odpovědností stran, jak naloží s těmito svými povinnostmi.

S ohledem na skutečnost, že řízení o zrušení není apelací, tak v případě zrušení nálezu neplatí žádné limity pro předkládání nových důkazů a prezentování nových tvrzení. Strany nejsou omezeny jak věcným rozsahem nové důkazní materie (až na výjimku u částečně zrušeného nálezu a relevancí ke zrušené části), tak ani časovým limitem pro získání nových důkazů. Je totiž možné, že nově navržený důkaz v době, kdy probíhalo původní řízení, neexistoval a nyní (v novém řízení) může přinést straně ve sporu úspěch. Problematické to ale může být z druhé strany, tzn. pokud byl proveden významný křížový výslech svědka v původním řízení, jehož svědectví bylo Tribunálem např. opomenuto v rozhodnutí, v novém řízení by měl být opět slyšen, ale již to není možné (zdravotní důvody, smrt a podobně). Časový odstup od původního řízení tak může mít pozitivní efekt, ale i naopak.

Strany a Tribunál tedy připraví a Tribunál vydá procesní usnesení, které upravuje postup v řízení (viz sub. průběh řízení u ICSID).

Výsledkem je vydání nového rozhodčího nálezu. Nový rozhodčí nález nemění původní nález. Jedná se o „nové“ rozhodnutí ve věci (samozřejmě v rozsahu zrušení původního nálezu). Jde o věc, která může mít vliv na procesní lhůtu k výkonu rozhodnutí. Má to také význam v tom smyslu, že u nového rozhodčího nálezu opět začne běžet lhůta pro podání návrhu na zrušení, může uplatnit stejné i nové důvody pro zrušení nálezu. Pokud není podán návrh na zrušení nového nálezu, je tento nález konečný a vykonatelný, má také ve věci povahu *res iudicatae*.

Řízení o zrušení rozhodčího nálezu v rámci ICSID je komplexním procesním institutem, proto mu v rámci této práce byla věnována větší pozornost než ostatní nástrojům využitelným po vydání rozhodčího nálezu, kterou budou popsány dále.

3.4 Dodatečné rozhodnutí nebo oprava

Ve smyslu čl. 49 odst. 2 Úmluvy ICSID je kterákoli strana oprávněna podat návrh na dodatečné (doplňující) rozhodnutí nebo opravu rozhodčího nálezu, a to ve lhůtě 45 dnů od vydání rozhodčího nálezu. Tento postup bývá zvolen, je-li zcela

evidentní, že ve výroku rozhodčího nálezu některý výrok chybí, byť z odůvodnění nálezu je zcela zřejmé, že Tribunál v této věci rozhodl, je evidentní, jak rozhodl a nedopatřením při kompletaci textu rozhodčího nálezu, mohlo dojít k situaci, že bylo toto v odůvodnění uvedené rozhodnutí opomenuto ve výroku.

Dodatečné rozhodnutí nemůže suplovat změnu vydaného rozhodnutí na bázi „odvolání“, nebo řízení o zrušení rozhodčího nálezu. Odvolání krom rozhodčího nálezu (přezkum v meritorním slova smyslu) možné není. Řízení o zrušení nálezu je jiný druh řízení, které může následovat po vydání dodatečného rozhodnutí. Dodatečné rozhodnutí se musí týkat evidentně situace, kdy bylo ze strany Tribunálu opomenuto rozhodnout. Jak vyplývá z výše uvedeného, pokud byl např. některý nárok zamítnut, tak se nelze dovolávat dodatečného jiného výroku. Podmínkou tedy pro uplatnění návrhu na vydání dodatečného rozhodnutí je, že o některém nároku nebo jeho části nebylo nálezem rozhodnuto, přestože byl dotčenou stranou řádně uplatněn. Modelově se může jednat o situaci, kdy je uplatněn petit, že žalovaný porušil příslušné ustanovení BIT (nebo jiného hmotněprávního mezinárodního závazku), že je povinen nahradit škodu:

- a) částka (např. náhrada škody)
- b) částka (např. náhrada nemajetkové újmy vyjádřená v penězích)
- c) úroky z prodlení, a náhradu nákladů řízení

Rozhodčí senát může (nikoli obvykle) rozhodnout, že konstatuje porušení BIT, přízná a), b), a rozhodne, že každá strana nese své náklady řízení. Absentuje rozhodnutí o nároku c).

Jak bylo výše uvedeno, tak obvykle z procesní opatrnosti rozhodci uvádějí jako jeden z výroků, že všechny ostatní nároky žalobce se zamítají. To však nevylučuje situaci, že bude nutno (žádoucí) vydat dodatečné rozhodnutí.

Oprava rozhodčího nálezu se týká oprav zjevných chyb v psaní nebo ve výpočtech. Tento institut je známý z tuzemského rozhodčího i soudního procesu¹²². Na žádost kterékoli strany může být rozhodováno o tom, zda nález obsahuje chyby v psaní nebo výpočtech. Jedná se o zjevné chyby, opět nemůže jít o jakýkoli přezkum rozhodnutí Tribunálu za účelem změny jeho rozhodnutí. Typicky se tedy bude

¹²² Viz UST. §164 OSŘ, zákon č. 99/1963 Sb.

jednat o odstranění (právně významných) překlepů a/nebo chyb ve výpočtech a podobně.

Návrh na doplnění nebo opravu nálezu musí být podán písemně ICSID k rukám tajemníka ICSID¹²³. Návrh musí obsahovat specifikaci nálezu, den podání návrhu a popis opomenutého rozhodnutí, nebo specifikaci chyby (v psaní nebo výpočtech) v napadaném nálezu, která má být opravena. Tento druh řízení nepředpokládá, že by mohly být uplatněny jakékoli důkazy. Nepoužijí se ani procesní pravidla pro rozhodčí řízení (procesní) s výjimkou aplikovatelných čl. 59 a 60 ICSID Arbitration Rules, které se týkají pouze přípravy nálezu, náležitostí nálezu a jeho vydání. Není tedy předpokládáno žádné řízení jako při zrušení nálezu. Pravidla přesto kladou důraz na procesní rovnost stran. Je-li tedy návrh zaregistrován, tajemník je zašle členům Tribunálu, kteří nález vydali. Je běžné, že je realizována interní porada Tribunálu. Tribunál poskytne stranám lhůtu pro jejich vyjádření a procesním usnesením také stanoví pravidla tohoto procesu.

Po vyjádření stran pak Tribunál ve věci rozhodne a vydá rozhodnutí. Iniciační kontrolou podání a kontrolou úhrady poplatku je pověřen tajemník, který může odmítnout registraci návrhu, je-li např. podán po uplynutí 45 dnů po vydání nálezu.

Výše uvedenými možnostmi rozhodnutí řízení končí.

3.5 Výklad a revize

Část XI. Rules upravuje výklad, revizi a zrušení nálezu. Dle systematiky zařazení do stejné části jako zrušení nálezu lze dovolit, že určité rysy všech řízení budou obdobné. Jedná se zejména o stejné nároky na návrh. Náležitosti návrhu na výklad, revizi a zrušení jsou společně pro všechna tato řízení upravena v čl. 69 ICSID Arbitration Rules obecné náležitosti, jako je označení nálezu a data podání návrhu jsou zcela stejná. Čl. 69 odst. 3 a následující ICSID Arbitration Rules již upravuje specifika pro jednotlivé návrhy. V případě návrhu na interpretaci nálezu je nutno konkrétně specifikovat, které části (body) nálezu požaduje navrhovatel vyložit.

¹²³ Viz. Čl. 51 ICSID Convention, dostupné:
https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf

Návrh na revizi nálezu musí obsahovat specifikaci důkazů. Musí být prokázáno, že jej navrhovatel neměl v době, kdy probíhalo rozhodčí řízení. Zároveň musí být prokázáno, že důvodem, proč strana důkaz neměla, nebyl dán její nedbalostí. Dále musí být tvrzeno, že tento nový důkaz může mít rozhodující vliv na rozhodnutí Tribunálu při meritorním posuzování.

Lhůta pro podání návrhu na revizi je opět (jako u návrhu na zrušení rozhodčího nálezu) subjektivní a objektivní. Objektivní lhůta je tři roky a její běh, počíná vydáním rozhodčího nálezu. Subjektivní lhůta je 90 dnů ode dne, kdy se strana o novém důkazu dozví. Stejně jako v jiných případech opožděně učiněné podání musí tajemník ICSID odmítnut. Je tedy diskrecí tajemníka, aby posoudil jak lhůtu objektivní, která zřejmě nebude činit potíže a půjde de facto o formální kontrolu. Závažnější může být posuzování lhůty subjektivní. Počátek běhu subjektivní je totiž předmětem dokazování a může být sporný i mezi stranami. Je-li však dodržení lhůty tvrzeno a předběžně (bez prejudice posouzení Tribunálem) vyplývá její dodržování z důkazů navržených k projednání tohoto tvrzení, pak tajemník řízení zaregistruje. Právním posouzením dodržení lhůty a posouzením důkazů je příslušný Tribunál. Pokud ale tajemník rozhodně o odmítnutí návrhu na revizi (nebo jakéhokoli jiného návrhu), jeho rozhodnutí je konečné a není proti němu přípustný opravný prostředek.

Po registraci návrhu na výklad nebo revizi zašle tajemník oznámení o registraci řízení spolu s návrhem včetně dokumentů všech členů původního Tribunálu. Členové Tribunálu musí notifikovat tajemníkovi, zda souhlasí se svojí účastí v řízení týkajícím se výkladu či revize. Souhlasí-li všichni členové původního Tribunálu, je Tribunál znovu sestaven (tedy ve stejném složení). Časová, procesní a finanční efektivita pro strany preferuje právě rozhodnutí stejného Tribunálu, který je s případem perfektně obeznámen. Je však svobodnou vůlí arbitrářů rozhodnout se, zda funkci v tomto novém řízení přijmou. Není to jejich povinnost.

Tajemník v případě, že Tribunál není možno sestavit postupem uvedeným výše, informuje strany, že je nutno postupem dle původní dohody sestavit nový Tribunál. Postup stran by tedy měl kopírovat postup dohodnutý původně, není ale vyloučeno, že se strany shodnou na jiném způsobu nominace. Strany tuto fázi řízení řeší informováním tajemníka ICSID.

Ponechání vykonatelnosti původního nálezu či jeho části je opět možné na návrh kterékoli strany. Na základě tohoto návrhu opět před konstituováním Tribunálu rozhoduje tajemník, posléze tato pravomoc přechází na Tribunál.

3.5.1 Intepretace (výklad)

Intepretace (výklad) nálezu nemůžeme vést ke změně výroku rozhodnutí. Cílem je pouhé objasnění otázek či nesrozumitelných částí nálezu, ale bylo zcela jasné, jakým směrem se v daném předmětu ubíraly myšlenky Tribunálu. V právně – teoretickém pojetí se jedná de facto o autentický výklad rozhodnutí.

Tribunál o návrhu na výklad může rozhodnout několika způsoby. Prvním způsobem je zamítnutí požadavku na výklad. Takové rozhodnutí musí Tribunál odůvodnit tak, že podle názoru Tribunálu není náleze v napadené části nejasný a dodatečný výklad (nad rámec odůvodnění obsaženého v nálezu) není nutný. Druhým způsobem je pak poskytnutí výkladu (zcela nebo zčásti v návaznosti na podaný návrh).

3.5.2 Revize

Složitější z pohledu změny meritorního rozhodnutí je posouzení návrhu na revizi. Revize může totiž přinést úplnou nebo částečnou změnu původního nálezu. Objeví-li se totiž zásadní důkaz, jehož provedení zcela zvrátí původní rozhodnutí, Tribunál musí vydat rozhodnutí revidované. Tvrzení a důkazy je však nutno posuzovat komplexně a nelze předpokládat, že jediný důkaz bez jeho návaznosti na zcela podobné posouzení v celkovém kontextu případu může zcela zvrátit rozhodnutí původní. Je to ale možnost, kterou nelze vyloučit a můžeme si jí reálně představit.

Strana se tedy po „neuspokojivém“ výkladu nálezu nebo po (ne)změně nálezu může podat návrh na zrušení nálezu. V případě, že návrhu na revizi nálezu bylo vyhověno, pak má možnost návrh na zrušení podat strana změnou dotčená. Nebylo-li návrhu vyhověno, pak strana neúspěšně se revize domáhající. Nemusí se tedy jednat o rozhodnutí konečné, ale jako součást řízení o zrušení bude také přezkoumáno.

4. ZÁVĚR

Mnohé publikace a závěrečné práce se zabývají transnacionálním právem, otázkami delokalizace, denacionalizace řízení, problémů spojených s fenoménem forum shopping. Většina z těchto prací je zaměřena na oblast práva mezinárodních obchodníků, tedy oblast mezinárodního práva soukromého. Různá sudiště (místa konání řízení) a rozhodné právo jsou typické pro soukromé právo, kde nachází svoje historické kořeny, ale zejména odpovědi na aktuální a stále se rozšiřující otázky.

Dynamika mezinárodního obchodu v posledních několika dekádách samozřejmě vyvolává potřebu kvalifikovaného nalézání práva v mezinárodních vztazích a současné využití efektivních nástrojů pro řešení sporů. Součástí volby metod řešení sporů je volba sudiště – tedy místa (státu), kde bude předmětné řízení probíhat. Při volbě tohoto místa je pečlivě zvažována míra ingerence státu prostřednictvím pomocných a kontrolních obecných soudů do rozhodčího řízení. Zároveň je ale podstatné, aby v případě právně významného excesu rozhodce nebo Tribunálu měla strana dovolávající se takového porušení možnost bránit svá práva veřejnoprávními prostředky.

Na úrovni řešení sporů mezi obchodníky navzájem v rozhodčím řízení si nelze představit naprostou autonomii, nezávislou na státní moci vyznačující se samo-regulovaností. Každý stát na národní úrovni reguluje, byť v různé míře, kontroly nad rozhodčím řízením, které probíhá na jeho území. Největším prostředkem zásahu do rozhodčího řízení je v rámci kontrolních funkcí proces zrušení rozhodčího nálezu. Tento institut není „odvoláním“ proti rozhodčímu nálezu, respektive výroku rozhodců. Mělo by se jednat o výjimečný zásah národních soudů do rozhodčích řízení, a to pouze z taxativně stanovených důvodů. Například český zákon o rozhodčím řízení jako důvody pro zrušení nálezu stanoví tímto taxativním výčtem¹²⁴.

- Jestliže byl rozhodčí nález vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu,
- Jestliže je rozhodčí smlouva z jiných důvodů neplatná, nebo byla zrušena, anebo se na dohodnutou věc nevztahuje,

¹²⁴ § 31 Zákona č. 216/1994, <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-216?text=§31>

- Jestliže se ve věci zúčastnil rozhodce, který nebyl ani podle rozhodčí smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování, nebo neměl způsobilost být rozhodcem,
- Jestliže rozhodčí nález nebyl usnesen většinou rozhodců,
- Jestliže straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat,
- Rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění, které nebylo oprávněným žádáno, nebo k plnění podle tuzemského práva nemožnému, či nedovolenému,
- Jestliže se zjistí, že jsou dány důvody, pro které lze v občanském soudním řízení žádat o obnovu řízení.

Tento výčet (vyjma ustanovení týkajících se spotřebitelské ochrany) vychází ze vzorového zákona o rozhodčím řízení UNCITRAL, který ingerenci státu předpokládá.

Mezinárodní obchodní arbitráže tak nenabízejí absolutně autonomní, samo-regulovaný a denacionalizovaný systém práva a řešení sporů.

Odlišná situace je ale žádoucí na poli mezinárodního práva veřejného. Spory mezi státy nelze řešit na úrovni národních soudů. Elementárním důvodem je princip suverenity států. Autoritativní rozhodnutí soudu jednoho státu proti státu druhému, který by takové rozhodnutí měl proti sobě respektovat, by bylo prolomením suverenity¹²⁵.

Diplomatická ochrana se s rozvojem zahraničních investic jevila jako málo efektivní. Bylo ale žádoucí zachovat denacionalizovanou povahu těchto řízení. Pokud by totiž o svém porušení standardů ochrany investice a investora měl rozhodovat sám (porušující) stát, pak by musel jeho vlastní soud o tomto porušení de facto sám proti sobě rozhodnout (rozsudek vydán „jménem republiky“). Procesní maxima ale stanoví pravidlo: „Nemo iudex in causa sua. – Nikdo nemůže být soudcem na věci, na které má vlastní zájem“.

Vytvoření mezinárodního autonomního, samo-regulovaného a denacionalizovaného střediska pro řešení sporů mezi investorem a státem je žádoucím výsledkem snahy o nezávislou ochranu investorů ve sporech se státy. Středisko ICSID díky Úmluvě ICSID takovým střediskem bezpochyby je.

¹²⁵ Odtud široká obliba rozhodčího řízení a Newyorské úmluvy o uznání a výkonu nálezů ve srovnání s vůlí státu i v civilních věcech vzájemně uznávat cizí soudní rozhodnutí vydaná „jménem republiky“.

Jak bylo výše uvedeno, tak tzv. pomocné a kontrolní funkce v mezinárodním a vnitrostátním rozhodčím řízení poskytují národní soudy. Pokud by to bylo možné v denacionalizovaném rozhodčím řízení u ICSID, byl by tím právě princip nezávislosti (na státech) porušen. Úmluva ICSID obsahuje obdobné procesní nástroje ochrany jejich procesních práv. Nepřípustný zásah obecných (národních) soudů musí být suplován samo-regulovanými mechanismy v rámci ICSID.

Práce se nevěnuje oblasti pomocných funkcí vždycky, když mluví práce o těchto pomocných a kontrolních funkcích ICSID lze citovat prof. JUDr. Naděždu Rozehnalovou, která v publikaci *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku* zmiňuje tři pilíře, na kterých stojí rozhodčí řízení.

Jedním z pilířů je právě spolupůsobení obecných soudů, které se právě projevuje ve funkcích pomocných (náhradní jmenování rozhodců, odvolávání rozhodců, výslech svědka), tak i ve funkcích kontrolních (zrušení rozhodčího nálezu, uznání a výkon rozhodčího nálezu).

Vedle spolupůsobení obecných soudů stojí rozhodčí řízení zejména na procesní garanci státu a autonomii vůle účastníků řízení a rozhodců.¹²⁶

Práce se zaměřuje se výlučně na úpravu opravných prostředků u ICSID. Cílem úpravy Úmluvy ICSID a Pravidel je, aby byly upraveny všechny varianty vad rozhodčího nálezu, které mohou nastat. Pokud by totiž nebyla tato úprava Úmluvou ICSID garantována, vznikaly by pochybnosti, jak sporné situace řešit a strany by opět musely využívat součinnosti národních soudů, což však ze shora uvedených důvodů není žádoucí a popíralo by to samotný princip denacionalizace.

Opravné prostředky dodatečné rozhodnutí, oprava, výklad a revize předpokládají, že jejich projednáním se bude zabývat Tribunál, který rozhodoval ve věci samé. Nejsou tedy považovány za natolik zásadní, aby musely být přezkoumávány novým orgánem. Významné také je, že po uplatnění těchto opravných prostředků a jejich vyřízení vydáním rozhodnutí o nich, lze podat návrh na zrušení rozhodčího nálezu ad hoc komisí.

Rozhoduje-li tedy původní Tribunál o některých se shora uvedených opravných prostředcích, může být původní nálezn včetně řízení o opravném prostředku

¹²⁶ ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2. vyd. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, S 50.

přezkoumán. Opět přispívá k naplňování kontroly tato úprava nad případnými excesy Tribunálů.

5. POUŽITÉ PRAMENY

5.1 Monografie české

1. BĚLOHLÁVEK, Alexander J. Rozhodčí řízení, ordre public a trestní právo: komentář. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2008, 2 sv. ISBN 978-80-7400-096- 6.
2. BĚLOHLÁVEK, Alexander J. Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář. 1. vyd. Praha: Beck, 2004, XXII, 679 s. ISBN 80-7179-629-8.
3. BĚLOHLÁVEK, Alexander J. Ochrana přímých zahraničních investic v Evropské unii, 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, ISBN – 978-80-7400-345-5
4. ČEPELKA, Čestmír, ŠTURMA, Pavel. Mezinárodní právo veřejné. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 896 s.
5. KLEIN, Bohuslav a Martin DOLEČEK. Rozhodčí řízení. 1. vyd. Praha: ASPIWolters Kluwer, 2007, 254 s. ISBN 978-80-7357-264-8.
6. KNAPP, Viktor. Teorie práva. I. Vydání. Praha: C. H. Beck, 1995, 247 s. ISBN 80-7179-028-1
7. KOCINA, Jan a Bohumil POLÁČEK. Aktuální otázky rozhodčího řízení. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, 200 s. ISBN 978-80-7380-349- 0.
8. KOSTKA, Vladimír, Mezinárodní investiční spory před obecnými soudy, dostupné na: <http://www.bulletin-advokacie.cz/mezinarodni-investicni-spory-pred-obecnymi-soudy>
9. MACH, Tomáš. Vademecum of International Law, Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2019, s. 204, ISBN 978-80-7598-358-9
10. MALENOVSKÝ, Jiří. Mezinárodní právo veřejné, obecná část, 3. vyd. Brno, Masarykova univerzita, 2002, ISBN – 80-210-2770-3
11. RABAN, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 765, ISBN 807-179-87-38
12. ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Rozhodčí řízení v mezinárodní a vnitrostátním obchodním styku. 2. vyd. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, 388 s., ISBN 978-80-7357-324-9

13. SEIDL-HOHENVELDERN, Ignaz. Mezinárodní právo veřejné. I. Vydání. Praha: Codex Bohemia, 1999. 415 s. ISBN 80-85963-82-5
14. SCHELLE, K. SCHELLEOVÁ, I. Rozhodčí řízení. 1. vyd. Praha: EUROLEX Bohemia, 2002, s. 300, ISBN 808-643-219.
15. ŠTURMA, P. *Mezinárodní dohody o ochraně investic a řešení sporů*. 2., dopl. vyd. Praha: Linde, 2008. 334 s. ISBN 978-80-7201-709-6.
16. ŠTURMA, P. *Mezinárodní dohody o ochraně investic a řešení sporů*. 2., dopl. vyd. Praha: Linde, 2008. 334 s. ISBN 978-80-7201-709-6.
17. ŠTURMA, P., BALAŠ, V. *Ochrana mezinárodních investic v kontextu obecného mezinárodního práva*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2012. 100 s. ISBN 978-80-87146-55-2.

5.2 Monografie zahraniční

1. BELL, A. *Forum Shopping and Venue in Transnational Litigation*. 1. vyd. New York: Oxford University Press Inc., 2003, s. 346, ISBN 0-19-924818-4
2. BEGIC, T., *Applicable Law in International Investment Disputes*, 2005, Utrecht: Eleven International Publishing;
3. COLLIER, J., LOWE, V. *The Settlement of Disputes in International Law: Institutions and Procedures*. Oxford: Oxford University Press, 1999., 395 s. ISBN 0-19-825669-8.
4. JOSEPH, D. *Jurisdiction and Arbitration Agreement and their Enforcement*. Sweet & Maxwell, 2005, ISBN 10-1847038972
5. KOEPP, J. KRYVOI, Y., BIGGS, J. *Empirical Study: Annulment in ICSID Arbitration*, The British Institute of International and Comparative Law and Baker Botts LLP, London 2021
6. LLAMZON, Aloysius P. *Corruption in International Investment Arbitration*, Oxford International Arbitration Series, 2014, Oxford University Press, ISBN 978-0-19-871426-2
7. LILLICH, Richard B a Charles N BROWER. *International arbitration in the 21st century: towards "judicialization" and uniformity? : twelfth Sokol colloquium*. Irvington: Transnational Publishers, c1994, xii, 302 s. ISBN 0-941320-72-3

8. MALLET, D. ALLEN, N. Party Instigated Arbitrator Challenges: A Practical Guide, 2011, ISSN: 0037877
9. NEWMAN, Lawrence W. NELSON, Timothy G. Také the Witness: Cross-Examination in International Arbitration, 2019, ISBN 978-1-944825-28-7
10. PAULUS, ANDREAS, Treaties on friendship, commerce and navigation. Max Planck Encyclopedias of International Law. Dostupné online: <https://opil.ouplaw.com/display/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e1482>
11. REED, L., PAULSSON, J., BLACKABY, N. *Guide to ICSID arbitration*. 2nd ed. Austin: Wolters Kluwer, 2010. 488 s. Kluwer law international. ISBN 978-90-411-3401-1.

5.3 Odborné články

1. BISHOP, R. D. MARTIN, E. Enforcement of Foreign Arbitral Awards, Houston.
2. BŘÍZA, P. Široké nůžky americké teorie a praxe při vynuovení volby práva v obchodních smlouvách, aneb mají Evropané co závidět? Jurisprudence. Praha: ASPI, a. s., 2008
3. DASSER, F. ROTH, D. Challenges of Swiss Arbitral Awards – Selected Statistical Data as of 2013
4. GAILLARD, E. International Arbitration Law, New York Law Journal, 2003.
5. MACH, Tomáš, On the Particular Nature of BIT-based Investment Protection Regimes and the Direct Rights of Claimants in Investment Protection Arbitration, in: *The Prague Yearbook Of Comparative Law*, Praha, 2009
6. TRAKMAN, L. Ex aequo et bono: De-mystifying an ancient concept. Chicago Journal of International Law. 2008.

5.4 Internetové zdroje

1. <https://jusmundi.com/en/document/publication/en-cross-examination>

2. <https://www.cambridge.org/core/books/abs/return-of-the-home-state-to-investorstate-disputes/age-of-diplomatic-protection-of-foreign-investors/EAE626E3CC361B531283D905FDC4C6FB>
3. https://legal.un.org/ilc/publications/yearbooks/english/ilc_1956_v1.pdf
4. <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/18/018-19550406-JUD-01-00-EN.pdf>
5. <https://legal.un.org/ilc/>
6. <https://investmentpolicy.unctad.org/international-investment-agreements/treaty-files/985/download>
7. <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=11&r=1946>
8. https://www.totalita.cz/vysvetlivky/smlouva_csr_ssr_1943_12_12.php
9. https://legal.un.org/ilc/documentation/english/a_cn4_92.pdf
10. https://icsid.worldbank.org/sites/default/files/documents/ICSID_Convention.pdf
11. <https://www.ibanet.org/MediaHandler?id=e2fe5e72-eb14-4bba-b10d-d33dafee8918>
12. <https://www.ibanet.org/MediaHandler?id=68336C49-4106-46BF-A1C6-A8F0880444DC>
13. <https://globalarbitrationreview.com/guide/the-guide-advocacy/fourth-edition/article/cross-examination-of-experts>
14. <https://www.ibanet.org/document?id=Arbitrating-Small-Value-Claims-in-Investment-Arbitration-2022>
15. https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/21-07996_expedited-arbitration-e-book.pdf
16. <https://icsid.worldbank.org/resources/panels-of-arbitrators-and-of-conciliators>
17. <https://www.ibanet.org/article/c3481397-686d-49e6-a324-61a399dbb2d8>

5.5 Judikatura

1. International Court of Justice, Barcelona Traction, Belgium v. Spain, dostupné:
http://www.worldcourts.com/icj/eng/decisions/1970.02.05_barcelona_traction.htm

2. Permanent Court of International Justice, The Mavrommatis Palestine Concessions, Greece v. Britain, dostupné: http://www.worldcourts.com/pcij/eng/decisions/1924.08.30_mavrommatis.htm
3. International Court of Justice, Republic of Guinea v. Democratic republic of the Congo, dostupné: <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/103/103-20120619-JUD-01-00-EN.pdf>
4. Saudi Arabia v. Arabian American Oil Company (ARAMCO), dostupné: https://www.trans-lex.org/260800/_aramco-award-ilr-1963-at-117-et-seq/
5. AMCO v Indonesia II., ACB/81/1,
6. Kloeckner v Cameroon II., ARD 81/2
7. Gruslin v Malajsia, ARB 99/3
8. TECO v. Guamtemala, ARB 10/23
9. Micula v. Romania, ARB/05/20
10. Vivendi v. Argentina ARB/97/3
11. Pawlowski AG and Project Sever s. r. o. v. Czech Republic, ARB/17/11

6. RESUME

The aim of my thesis was to characterize arbitration proceedings that take place before the Centre established at the World Bank and the subsequent remedies offered by the Convention after an arbitral award has been issued.

In the introduction, the basic aspects that are necessary to understand the proceedings before the ICSID itself are outlined. I therefore examine disputes between investors and host states in general, before moving on to the concept of subjectivity and diplomatic protection. I end the introductory section with bilateral agreements between states on investment protection, which are referred to as BITs. Before looking at BITs, I touch upon treaties of friendship, cooperation and navigation that are the precursors of BITs.

I then delve into to the main body of the paper, which is arbitration before the ICSID. I first introduce the Centre itself, before describing the various stages of the proceedings themselves. In this section I describe, among other things, what a claimant must do in order for his claim to be registered with the ICSID in the first place so that it can be dealt with by the ICSID, before examining how the tribunal deciding on the dispute is constituted. This part of the work sets out what precedes the proceedings and then the course of the proceedings themselves until such time as the award is made.

The second part of the thesis deals with the issuance of the arbitral award. This part, as already mentioned, looks at the remedies available after the arbitral award has been issued.

The thesis first lists the individual remedies and then analyses them in greater detail. The remedies offered by the Centre are:

- Annulment of the award in whole or in part;
- Rectification;
- Supplementary decision;
- Interpretation;
- Revision.

The largest part is devoted to the total or partial annulment of the award. This is because it is a remedy which involves new proceedings, which the thesis goes on to describe.